

2015 Buğday Raporu

İçindekiler

1. BUĞDAY EKİM ALANI.....	3
1.1. Türkiye’de Buğday Ekim Alanı	3
1.2. TR83 Bölgesinde Buğday Ekim Alanı.....	5
1.3. Samsun’da Buğday Ekim Alanı.....	5
1.3.1. Samsun İlçelerinde Buğday Ekim Alanı.....	6
1.4. Amasya’da Buğday Ekim Alanı.....	8
1.4.1. Amasya İlçelerinde Buğday Ekim Alanı.....	8
2. ÜRETİM.....	10
2.1. Türkiye’de Buğday Üretimi.....	10
2.2. TR83 Bölgesinde Buğday Üretimi	12
2.2.1. TR83 Bölgesinde Durum Buğdayı Üretimi	13
2.2.2. TR83 Bölgesinde Diğer Buğday Üretimi.....	14
2.3. Samsun Buğday Üretimi	15
2.3.1. Samsun da Durum Buğdayı Üretimi	16
2.3.2. Samsun da Diğer Buğday Üretimi.....	16
2.3.3. Samsun İlçelerinde Buğday Üretimi	17
2.4. Amasya Buğday Üretimi	19
2.4.1. Amasya da Durum Buğdayı Üretimi	20
2.4.2. Amasya da Diğer Buğday Üretimi.....	21
2.4.3. Amasya İlçelerinde Buğday Üretimi	22
3. VERİM.....	23
3.1. Türkiye’de Buğday Verimi.....	23
3.2. TR83 Bölgesinde Buğday Verimi.....	25
3.2.1. TR83 Bölgesinde Durum Buğdayı Verimi.....	25
3.2.2. TR83 Bölgesinde Diğer Buğday Verimi	26
3.3. Samsun Buğday Verimi.....	27
3.3.1. Samsun’da Durum Buğdayı Verimi.....	27
3.3.2. Samsun’da Diğer Buğday Verimi	28
3.3.3. Samsun İlçelerinde Buğday Verimi	29
3.4. Amasya Buğday Verimi.....	30
3.4.1. Amasya’da Durum Buğdayı Verimi.....	30
3.4.2. Amasya’da Diğer Buğday Verimi	31
3.4.3. Amasya İlçelerinde Buğday Verimi	32
4. TESCİL	33
5. DEĞERLENDİRME.....	34
5.1. Türkiye Geneli.....	34
5.2. TR83 Bölgesi	34
5.3. Samsun	35
5.4. Amasya	36
5.4. Samsun Ticaret Borsasının yapmış olduğu buğday tescili	37
6. SONUÇ.....	38

Dünyada üretim, yüzyıllar önce tarım ile başlamış ve insanoğlu varlığını sürdürdükçe de devam edecektir. Günümüzde ülkelerin stratejik silahı olan tarım ürünleri, geleceğe yön verecek ve ülkelerin kaderini belirleyecektir. Bütün dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de tarım sektörünün ve bu sektörde büyük bir paya sahip olan buğdayın ekonomimizde özel bir yeri vardır.

Serin iklim tahıllarından olan buğday, tek yıllık bir bitki olup, insan beslenmesinde kullanılan kültür bitkileri arasında dünyada ekiliş ve üretim bakımından ilk sırada yer almaktadır. Bunun sebebi buğday bitkisinin geniş bir adaptasyon yeteneğinin olmasıdır.

Buğday, değişik iklim ve toprak koşullarına kolaylıkla adaptasyon sağlaması, yetiştirilme maliyetinin düşük olması, depolamaya uygunluğu ve işlenmesinin kolay olması nedeniyle yüzyıllardır insanoğlu için vazgeçilmez bir ürün olmuştur.

Buğday ürününden elde edilen un, bulgur, makarna, nişastanın insan beslenmesinde temel gıda maddesi olarak önemli bir yere sahip olması, milyonlarca üreticinin yıllık gelirini sağlayan önemli bir kaynak olması ve çok sayıda sanayii kuruluşunun ham maddesi olması özelliklerinden dolayı ekonomik ve sosyal yaşantımızda diğer tarım ürünlerine göre önemi büyüktür. Özellikle insan beslenmesinde alternatifsiz bir bitki olan buğdayın ekim alanları ve üretimi, nüfus artışına paralel olarak artmaktadır.

Rapor TÜİK Bitkisel Üretim İstatistiklerinde yer alan Buğday (Durum ve Diğer) verileri kullanılarak Akreditasyon ve Kalite Birimi tarafından hazırlanarak **26.04.2016** tarihinde yayımlanmıştır.

*2015 verileri geçicidir.

1.BUĞDAY EKİM ALANI

1.1. Türkiye’de Buğday Ekim Alanı

1991 yılında Türkiye’de 96.300.000 dekar alana buğday ekimi yapılırken 2014 yılında 78.815.052 dekarlık alana buğday (Durum, Yeşil Ot ve Diğer) ekimi yapılmıştır. Türkiye genelinde 2010 yılında 81.034.000 dekar alana Buğday (Durum ve Diğer) ekimi yapılırken, 2015 yılında TÜİK geçici verilerine göre %2,92 azalarak 78.668.874 dekar alana düşmüştür.

Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)
Buğday (Durum)	13.340.000	13.380.000	11.900.357	12.786.000	12.824.636	12.737.734
Buğday (Diğer)	67.694.000	67.580.000	63.396.037	64.940.000	66.367.448	65.931.140
Toplam	81.034.000	80.960.000	75.296.394	77.726.000	79.192.084	78.668.874

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 1

TÜİK 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 47 ilde Durum buğdayı ekimi yapılmıştır. Ekim yapılan alan sıralamasında 2.330.549 dekar alanla Konya birinci sırada yer alırken Onu 1.531.460 dekar ile Şanlıurfa ve 1.009.360 dekar alanla Mardin izlemektedir.

2015 yılı Buğday (Durum) Ekilen Alan Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)	Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)	Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)
1	TR521	Konya	2.330.549	17	TR822	Çankırı	227.907	33	TR713	Niğde	23.730
2	TRC21	Şanlıurfa	1.531.460	18	TRC33	Şırnak	219.865	34	TRA12	Erzincan	21.328
3	TRC31	Mardin	1.009.360	19	TR611	Antalya	166.843	35	TR715	Kırşehir	20.496
4	TR723	Yozgat	928.514	20	TR331	Manisa	149.761	36	TR714	Nevşehir	17.181
5	TRC22	Diyarbakır	906.958	21	TRC34	Siirt	149.117	37	TR631	Hatay	15.911
6	TR522	Karaman	642.830	22	TRB11	Malatya	109.132	38	TR310	İzmir	15.869
7	TR334	Uşak	614.163	23	TRC13	Kilis	87.466	39	TR412	Eskişehir	10.985
8	TR332	Afyon	502.675	24	TR712	Aksaray	86.228	40	TRB12	Elazığ	9.275
9	TR833	Çorum	340.062	25	TR622	Mersin	76.549	41	TR811	Zonguldak	8.484
10	TR322	Denizli	335.219	26	TR832	Tokat	71.553	42	TR906	Gümüşhane	5.392
11	TR613	Burdur	326.365	27	TR721	Kayseri	69.043	43	TR323	Muğla	3.487
12	TR333	Kütahya	317.870	28	TRC32	Batman	57.838	44	TR411	Bursa	3.463
13	TR632	Kahramanmaraş	297.524	29	TRC12	Adıyaman	54.097	45	TR621	Adana	2.936
14	TR612	Isparta	286.031	30	TR834	Amasya	46.645	46	TR711	Kırıkkale	1.417
15	TR510	Ankara	283.423	31	TR823	Sinop	40.838	47	TR831	Samsun	146
16	TRC11	Gaziantep	279.735	32	TR722	Sivas	32.014				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 2

Tük 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 79 ilde Buğday (diğer) ekimi yapılmıştır. Ekim yapılan alan sıralamasında 4.863.382 dekar alanla Konya birinci sırada yer alırken Onu 4.284.615 dekar ile Ankara ve 2.960.183 dekar alanla Diyarbakır izlemektedir.

2015 yılı Buğday (Diğer) Ekilen Alan Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)	Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)	Sıra No	Bölge	Şehir	Ekilen alan (dekar)
1	TR521	Konya	4.863.382	28	TR715	Kırşehir	961.027	55	TR413	Bilecik	316.072
2	TR510	Ankara	4.284.615	29	TR331	Manisa	893.140	56	TRA13	Bayburt	288.050
3	TRC22	Diyarbakır	2.960.183	30	TR611	Antalya	891.865	57	TR613	Burdur	268.446
4	TR722	Sivas	2.935.062	31	TRC12	Adıyaman	817.826	58	TRC34	Siirt	233.893
5	TR723	Yozgat	2.339.016	32	TRB21	Van	804.943	59	TR321	Aydın	225.859
6	TR833	Çorum	1.874.684	33	TR222	Çanakkale	792.741	60	TR421	Kocaeli	224.479
7	TR621	Adana	1.874.551	34	TR712	Aksaray	772.578	61	TR612	Isparta	216.877
8	TR211	Tekirdağ	1.841.841	35	TR822	Çankırı	719.633	62	TRA23	Iğdır	197.190
9	TR412	Eskişehir	1.816.375	36	TR411	Bursa	717.452	63	TR906	Gümüşhane	178.975
10	TRC21	Şanlıurfa	1.709.608	37	TRC32	Batman	709.255	64	TR422	Sakarya	170.444
11	TR721	Kayseri	1.508.385	38	TR631	Hatay	695.467	65	TRC13	Kilis	149.449
12	TR212	Edirne	1.372.357	39	TR713	Niğde	669.831	66	TR823	Sinop	147.622
13	TR832	Tokat	1.228.053	40	TR821	Kastamonu	625.456	67	TR812	Karabük	144.062
14	TRB22	Muş	1.206.053	41	TRA22	Kars	578.190	68	TR813	Bartın	132.657
15	TR213	Kırklareli	1.191.209	42	TRC11	Gaziantep	548.200	69	TRB13	Bingöl	129.473
16	TR221	Balıkesir	1.173.764	43	TR633	Osmaniye	527.961	70	TR903	Giresun	107.053
17	TRA11	Erzurum	1.157.049	44	TRC33	Şırnak	501.226	71	TRB14	Tunceli	104.263
18	TR332	Afyon	1.155.432	45	TR424	Bolu	469.272	72	TR334	Uşak	99.487
19	TR711	Kırıkkale	1.153.043	46	TRB11	Malatya	465.541	73	TR811	Zonguldak	96.539
20	TR714	Nevşehir	1.107.205	47	TR322	Denizli	464.540	74	TRB24	Hakkari	94.988
21	TR831	Samsun	1.082.200	48	TRB12	Elazığ	409.148	75	TRA24	Ardahan	52.965
22	TR632	Kahramanmaraş	1.077.703	49	TR522	Karaman	394.861	76	TR902	Ordu	37.142
23	TR333	Kütahya	1.076.617	50	TRA12	Erzincan	391.693	77	TR425	Yalova	16.083
24	TR622	Mersin	1.057.347	51	TR323	Muğla	383.835	78	TR423	Düzce	9.456
25	TRA21	Ağrı	1.037.357	52	TRB23	Bitlis	359.149	79	TR905	Artvin	1.513
26	TR834	Amasya	1.029.888	53	TR100	İstanbul	325.313				
27	TRC31	Mardin	965.447	54	TR310	İzmir	319.534				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 3

1.2. TR83 Bölgesinde Buğday Ekim Alanı

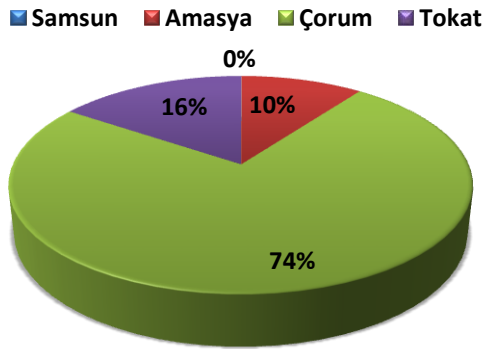
Samsun, Tokat, Çorum ve Amasya illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında 700.288 dekar alana durum buğdayı, 5.345.382 dekar alana diğer buğday ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre ekilen alanlar durum buğdayı için 458.406 dekara diğer buğday için ise 5.214.825 dekara düşmüştür. 2010 yılından buyana buğday çeşitlerinin ekim alanları açısından TR83 bölgesinin Türkiye genelindeki payı azalış göstermiştir.

Ürün adı	2010		2011		2012		2013		2014		2015*	
	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay	Ekilen alan (dekar)	Pay
Buğday (Durum)	700.288	5,25%	616.506	4,61%	567.979	4,77%	458.717	3,59%	477.926	3,73%	458.406	3,60%
Buğday (Diğer)	5.345.382	7,90%	5.343.939	7,91%	5.069.688	8,00%	4.921.058	7,58%	5.138.870	7,74%	5.214.825	7,91%
Toplam	6.045.670	7,46%	5.960.445	7,36%	5.637.667	7,49%	5.379.775	6,92%	5.616.796	7,09%	5.673.231	7,21%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

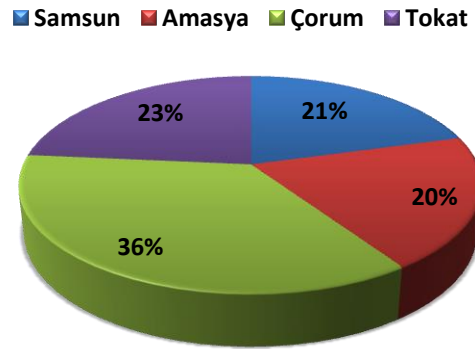
Tablo 4

Buğday (Durum) Ekim Alanı

Şekil 1

Buğday (Diğer) Ekim Alanı

Şekil 2

1.3. Samsun'da Buğday Ekim Alanı

Samsun, Türkiye genelinde durum buğdayı ekilen alan sıralamasında 47. sırada yer alırken, diğer buğday ekili alan sıralamasında ise 21. sırada yer almaktadır.

Samsun da 2010 yılında 339 dekar alana durum buğdayı, 1.030.915 dekar alana diğer buğday ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre ekilen alanlar durum buğdayı için 146 dekara düşerken, diğer buğday için ise 1.094.420 dekara çıkmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Durum)						
Samsun	339	188	196	187	150	146
Samsun'un Türkiye payı	0,003%	0,001%	0,002%	0,001%	0,001%	0,001%
Samsun'un TR83 Payı	0,05%	0,03%	0,03%	0,04%	0,03%	0,03%
Buğday (Diğer)						
Samsun	1.030.576	1.058.582	1.036.173	1.027.520	1.094.420	1.082.200
Samsun'un Türkiye payı	1,52%	1,57%	1,63%	1,58%	1,65%	1,64%
Samsun'un TR83 Payı	19,28%	19,81%	20,44%	20,88%	21,30%	20,75%
Toplam						
Samsun	1.030.915	1.058.770	1.036.369	1.027.707	1.094.570	1.082.346
Samsun'un Türkiye payı	1,27%	1,31%	1,38%	1,32%	1,38%	1,38%
Samsun'un TR83 Payı	17,05%	17,76%	18,38%	19,10%	19,49%	19,08%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 5

2010 yılında Samsun ilindeki ekimi yapılan alan Türkiye genelinde ekimi yapılan alanların %1,27'sini oluştururken bu pay 2015 yılında %1,38'e yükselmiştir.

2010 yılında Samsun ilindeki ekimi yapılan alan TR83 genelinde ekimi yapılan alanların %17,05'ini oluştururken bu pay 2015 yılında %19,08'a yükselmiştir.

2015 yılında buğday (durum ve diğer) ekimi yapılan alan 2010 yılına göre, Türkiye genelinde %2,92, TR83 bölgesinde %6,16 azalırken Samsun ilinde %4,99 artmıştır.

1.3.1. Samsun İlçelerinde Buğday Ekim Alanı

2010-2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Samsun ilçelerinden sadece Havza ilçesinde Durum buğdayı ekimi yapıldığı görülmektedir. **2015 yılı geçici verilerine göre ekim alanlarının %22,32'si Vezirköprü %18,35'i Bafra ve %18,07'si ise Havza ilçelerindedir.**

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday ekimi yapılan alanların Asarcık, Bafra, Ladik ve Atakum ilçelerinde arttığı, Ayvacık, Çarşamba, Havza, Ondokuz Mayıs, Salıpazarı, Tekkeköy, Canik ve İlkadım ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

31.169 dekar alanla Bafra artış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 21.234 dekar ile Vezirköprü ve 19.888 dekar ile Atakum ilçesi izlemektedir.

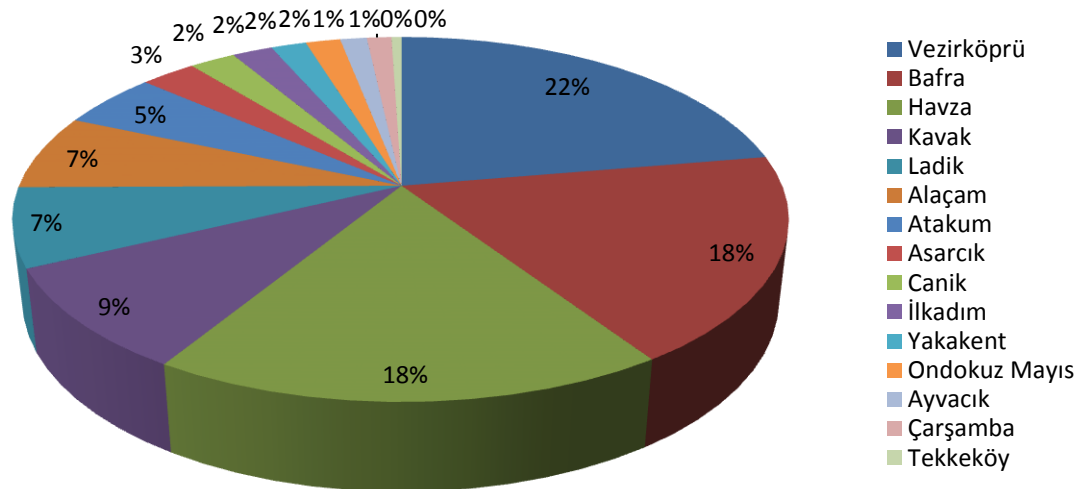
12.085dekar alanla Tekkeköy azalış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 10.004 dekar ile İlkadım ve 7.739 dekar ile Ondokuz Mayıs ilçesi izlemektedir.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)	2010 /2015* değişim	2015* samsun payı
Alaçam	Buğday (Diğer)	71.821	72.170	71.226	74.476	72.994	72.049	0,32%	6,66%
Asarcık	Buğday (Diğer)	25.688	26.370	26.741	29.427	30.058	29.679	15,54%	2,74%
Ayvacık	Buğday (Diğer)	19.828	13.879	14.229	13.764	14.499	14.316	-27,80%	1,32%
Bafra	Buğday (Diğer)	167.436	194.304	191.356	198.176	209.990	198.605	18,62%	18,35%
Çarşamba	Buğday (Diğer)	15.422	16.192	16.682	15.188	15.448	13.234	-14,19%	1,22%
Havza	Buğday (Durum)	339	188	196	187	150	146	-56,93%	0,01%
	Buğday (Diğer)	196.231	199.841	188.658	168.774	191.618	195.588	-0,33%	18,07%
Kavak	Buğday (Diğer)	96.937	101.778	100.094	94.925	99.992	98.733	1,85%	9,12%
Ladik	Buğday (Diğer)	58.603	59.216	60.842	62.296	70.097	75.714	29,20%	7,00%
Ondokuz Mayıs	Buğday (Diğer)	26.437	27.758	24.533	17.954	18.999	18.698	-29,27%	1,73%
Salıpazarı	Buğday (Diğer)	58	46	49	9	10	10	-82,76%	0,00%
Tekkeköy	Buğday (Diğer)	17.493	11.559	12.260	5.884	5.500	5.408	-69,08%	0,50%
Vezirköprü	Buğday (Diğer)	220.310	231.314	227.665	226.249	243.626	241.544	9,64%	22,32%
Yakakent	Buğday (Diğer)	18.947	15.729	15.210	19.454	18.998	18.952	0,03%	1,75%
Atakum	Buğday (Diğer)	33.378	31.986	33.637	52.057	54.595	53.266	59,58%	4,92%
Canik	Buğday (Diğer)	30.042	25.907	24.533	27.054	25.998	24.683	-17,84%	2,28%
İlkadım	Buğday (Diğer)	31.725	30.533	28.458	21.833	21.998	21.721	-31,53%	2,01%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 6

2015 yılı geçici verilerine göre Samsun ilçeleri buğday ekim alanları dağılımı

Şekil 3

1.4. Amasya’da Buğday Ekim Alanı

Amasya, Türkiye genelinde durum buğdayı ekilen alan sıralamasında 30. sırada yer alırken, diğer buğday ekili alan sıralamasında ise 26. sırada yer almaktadır.

Amasya da 2010 yılında 83.659 dekar alana durum buğdayı, 1.091.454 dekar alana diğer buğday ekilmiştir. 2015 yılı geçici verilerine göre durum buğdayı için ekilen alan 46.645 dekara, diğer buğday için ekilen alan ise 1.029.888 dekara düşmüştür.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Durum)						
Amasya	83.659	84.783	79.000	48.083	49.100	46.645
Amasya'nın Türkiye payı	0,63%	0,63%	0,66%	0,38%	0,38%	0,37%
Amasya'nın TR83 Payı	11,95%	13,75%	13,91%	10,48%	10,27%	10,18%
Buğday (Diğer)						
Amasya	1.091.454	1.136.061	1.091.616	1.020.971	1.008.253	1.029.888
Amasya'nın Türkiye payı	1,61%	1,68%	1,72%	1,57%	1,52%	1,56%
Amasya'nın TR83 Payı	20,42%	21,26%	21,53%	20,75%	19,62%	19,75%
Toplam						
Amasya	1.175.113	1.220.844	1.170.616	1.069.054	1.057.353	1.076.533
Amasya'nın Türkiye payı	1,45%	1,51%	1,55%	1,38%	1,34%	1,37%
Amasya'nın TR83 Payı	19,44%	20,48%	20,76%	19,87%	18,82%	18,98%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 7

2010 yılında Amasya ilinde buğday ekimi yapılan alan, Türkiye genelinde ekimi yapılan alanların %1,45'ini oluştururken bu pay 2015 yılında %1,37'e düşmüştür.

2010 yılında Amasya ilinde buğday ekimi yapılan alan, TR83 genelinde buğday ekimi yapılan alanların %19,44'ünü oluştururken bu pay 2015 yılında %18,98'e düşmüştür.

1.4.1. Amasya İlçelerinde Buğday Ekim Alanı

2010-2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Amasya ilçelerinden sadece Havza ilçesinde Durum buğdayı ekimi yapıldığı görülmektedir. **2015 yılı geçici verilerine göre ekim alanlarının %29,56'sı Merkez, %19,60'ı Taşova ve %18,42'si ise Merzifon ilçelerindedir.**

2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday ekimi yapılan alanların Gümüşhacıköy, Hamamözü ve Taşova ilçelerinde arttığı, Merkez, Göynücek, Merzifon ve Suluova ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

34.844 dekar alanla Gümüşhacıköy artış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 91.980 dekar ile Taşova ilçesi izlemektedir.

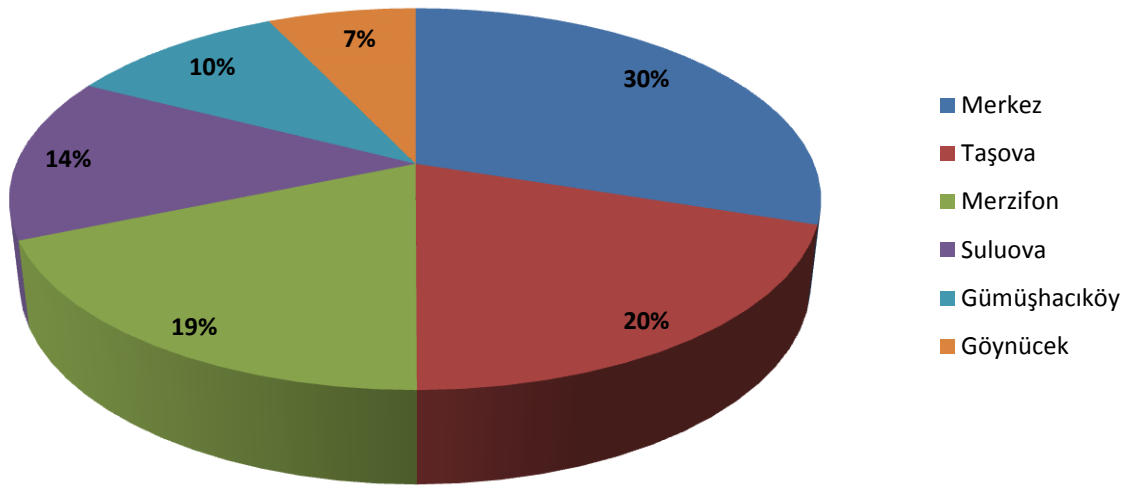
85.164 dekar alanla Merkez azalış sıralamasında birinci sırayı alırken onu 63.576 dekar ile Merzifon ilçesi izlemektedir.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)	2010-2015* değişim	2015* Amasya payı
Merkez	Buğday (Durum)	37.712	38.602	39.000	10.773	9.100	7.839	-79,21%	0,73%
	Buğday (Diğer)	365.715	381.751	374.924	354.308	311.120	310.424	-15,12%	28,84%
Göynücek	Buğday (Diğer)	83.718	88.825	83.972	53.699	72.996	74.791	-10,66%	6,95%
Gümüşhacıköy	Buğday (Diğer)	74.906	84.198	85.935	92.710	97.589	109.750	46,52%	10,19%
Hamamözü	Buğday (Diğer)	14.875	15.683	15.463	16.108	17.399	17.254	15,99%	1,60%
Merzifon	Buğday (Diğer)	261.880	275.836	268.954	227.213	199.488	198.304	-24,28%	18,42%
Suluova	Buğday (Diğer)	155.354	147.279	132.368	132.227	135.361	147.219	-5,24%	13,68%
Taşova	Buğday (Durum)	43.966	44.251	40.000	37.310	40.000	38.806	-11,74%	3,60%
	Buğday (Diğer)	135.006	142.489	130.000	144.706	174.300	172.146	27,51%	15,99%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 8

2015 yılı geçici verilerine göre Amasya ilçeleri buğday ekim alanları dağılımı

Şekil 4

2. ÜRETİM

2.1. Türkiye’de Buğday Üretimi

1991 yılında Türkiye’de toplam 20.400.000 ton buğday üretilmekteyken 2015 yılında üretim miktarı 22.600.000 ton olarak gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde 2010 yılında 19.674.000 ton Buğday (Durum ve Diğer) üretimi yapılırken, Tüik geçici verilerine göre 2015 yılında üretim miktarı %14,87 artarak 22.600.000 tona yükselmiştir.

Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)
Buğday (Durum)	3.450.000	3.850.000	3.300.000	4.075.000	3.300.000	4.100.000
Buğday (Diğer)	16.224.000	17.950.000	16.800.000	17.975.000	15.700.000	18.500.000
Toplam	19.674.000	21.800.000	20.100.000	22.050.000	19.000.000	22.600.000

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 9

Tüik 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde durum buğdayı üretim sıralamasında 857.930 ton ile Konya birinci sırada yer alırken onu 505.024 ton ile Şanlıurfa ve 434.499 ton ile Mardin izlemektedir.

2015 yılı Buğday (Diğer) Üretim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)
1	TR521	Konya	857.930	17	TRC33	Şırnak	62.399	33	TR713	Niğde	8.348
2	TRC21	Şanlıurfa	505.024	18	TR822	Çankırı	56.846	34	TRA12	Erzincan	6.903
3	TRC31	Mardin	434.499	19	TR611	Antalya	50.287	35	TR631	Hatay	6.580
4	TRC22	Diyarbakır	277.504	20	TRC34	Siirt	48.358	36	TR714	Nevşehir	6.110
5	TR723	Yozgat	263.089	21	TR331	Manisa	42.030	37	TR715	Kırşehir	5.923
6	TR632	Kahramanmaraş	170.892	22	TR712	Aksaray	37.769	38	TR310	İzmir	4.310
7	TR522	Karaman	169.406	23	TRC13	Kilis	30.289	39	TR412	Eskişehir	4.043
8	TR332	Afyon	162.660	24	TRB11	Malatya	22.525	40	TRB12	Elazığ	3.016
9	TRC11	Gaziantep	128.986	25	TR721	Kayseri	20.355	41	TR323	Muğla	975
10	TR334	Uşak	121.472	26	TR832	Tokat	18.199	42	TR811	Zonguldak	884
11	TR322	Denizli	105.087	27	TRC32	Batman	17.529	43	TR411	Bursa	763
12	TR833	Çorum	86.701	28	TRC12	Adıyaman	17.176	44	TR621	Adana	575
13	TR613	Burdur	82.669	29	TR622	Mersin	16.580	45	TR906	Gümüşhane	484
14	TR510	Ankara	77.062	30	TR834	Amasya	9.548	46	TR711	Kırıkkale	303
15	TR333	Kütahya	70.275	31	TR722	Sivas	9.044	47	TR831	Samsun	31
16	TR612	Isparta	69.938	32	TR823	Sinop	8.624				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 10

Tük 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde diğer buğday üretim sıralamasında 1.696.326 ton ile Konya birinci sırada yer alırken onu 1.073.493 ton ile Ankara ve 915.292 ton ile Diyarbakır izlemektedir.

2015 yılı Buğday (Diğer) Üretim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)	Sıra No	Bölge	Şehir	Üretim (ton)
1	TR521	Konya	1.696.326	28	TR331	Manisa	246.093	55	TRA13	Bayburt	65.953
2	TR510	Ankara	1.073.493	29	TRC12	Adıyaman	241.430	56	TR413	Bilecik	64.738
3	TRC22	Diyarbakır	915.292	30	TRB22	Muş	232.772	57	TRC34	Siirt	59.962
4	TR211	Tekirdağ	744.257	31	TRC11	Gaziantep	223.040	58	TR613	Burdur	59.164
5	TR722	Sivas	742.881	32	TR611	Antalya	214.899	59	TR421	Kocaeli	54.868
6	TR621	Adana	730.298	33	TR713	Niğde	210.780	60	TRA23	İğdir	50.742
7	TRC21	Şanlıurfa	582.722	34	TRC32	Batman	202.491	61	TRC13	Kilis	48.104
8	TR723	Yozgat	567.850	35	TR411	Bursa	193.734	62	TRB23	Bitlis	46.571
9	TR833	Çorum	536.245	36	TRA11	Erzurum	192.966	63	TR612	Isparta	40.689
10	TR412	Eskişehir	494.180	37	TR822	Çankırı	190.424	64	TR422	Sakarya	37.605
11	TR212	Edirne	488.125	38	TR633	Osmaniye	179.202	65	TR906	Gümüşhane	37.265
12	TR213	Kırklareli	412.341	39	TR333	Kütahya	171.431	66	TRB13	Bingöl	35.478
13	TR721	Kayseri	373.152	40	TRA21	Ağrı	153.191	67	TR823	Sinop	32.576
14	TRC31	Mardin	360.746	41	TR322	Denizli	149.768	68	TR812	Karabük	24.344
15	TR832	Tokat	342.867	42	TR100	İstanbul	139.989	69	TR334	Uşak	23.377
16	TR834	Amasya	335.736	43	TRC33	Şırnak	132.162	70	TRB14	Tunceli	19.415
17	TR831	Samsun	325.224	44	TRB12	Elazığ	116.006	71	TR813	Bartın	17.564
18	TR332	Afyon	321.867	45	TRB21	Van	106.083	72	TR903	Giresun	17.533
19	TR632	Kahramanmaraş	311.365	46	TR424	Bolu	104.105	73	TRB24	Hakkari	11.879
20	TR711	Kırıkkale	301.905	47	TR323	Muğla	102.176	74	TR811	Zonguldak	10.396
21	TR714	Nevşehir	292.953	48	TR310	İzmir	101.891	75	TRA24	Ardahan	5.779
22	TR712	Aksaray	289.016	49	TR821	Kastamonu	97.055	76	TR425	Yalova	3.506
23	TR631	Hatay	287.712	50	TRA22	Kars	94.801	77	TR902	Ordu	2.561
24	TR221	Balıkesir	281.718	51	TR522	Karaman	94.191	78	TR423	Düzce	2.238
25	TR715	Kırşehir	268.296	52	TRB11	Malatya	90.799	79	TR905	Artvin	185
26	TR222	Çanakkale	258.504	53	TRA12	Erzincan	81.004				
27	TR622	Mersin	254.867	54	TR321	Aydın	75.087				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 11

2.2. TR83 Bölgesinde Buğday Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 1.606.096 ton buğday üretimi yapılırken 2015 yılında üretim miktarı 1.654.551 ton olarak gerçekleşmiştir.

Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)
Buğday (Durum)	180.686	162.381	118.283	104.756	84.271	114.479
TR Payı	5,24%	4,22%	3,58%	2,57%	2,55%	0,90%
Buğday (Diğer)	1.425.410	1.585.354	1.285.967	1.274.081	1.058.487	1.540.072
TR Payı	8,79%	8,83%	7,65%	7,09%	6,74%	8,32%
Toplam	1.606.096	1.747.735	1.404.250	1.378.837	1.142.758	1.654.551
TR Payı	8,16%	8,02%	6,99%	6,25%	6,01%	7,32%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 12

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen buğday (durum ve diğer) miktarı Türkiye genelinde üretilen buğday miktarının, %8.16'sını oluştururken 2015 yılında bu pay %7.32'ye gerilemiştir.

2015 yılında TR83 bölgesinde üretilen buğday miktarı 2010 yılına göre %3.02, 2014 yılına göre ise %44.79 artış göstermiştir.

	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	1.606.096	1.747.735	1.404.250	1.378.837	1.142.758	1.654.551	3,02%	44,79%
Samsun	251.973	302.371	269.671	280.590	271.121	325.255	29,08%	19,97%
Amasya	299.044	415.769	335.317	308.412	210.713	345.284	15,46%	63,86%
Çorum	736.222	664.852	468.170	487.172	432.630	622.946	-15,39%	43,99%
Tokat	318.857	364.743	331.092	302.663	228.294	361.066	13,24%	58,16%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 13

2010-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 13) Samsun'da toplam üretimin %29.08, Amasya da %15.46, Tokat da %13.24 arttığı, Çorum'da %15,39 azaldığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 13) Samsun'da toplam üretimin %19,97, Amasya da %63,86, Çorum da % 43,99 ve Tokat da %58,16 arttığı görülmektedir.

2.2.1. TR83 Bölgesinde Durum Buğdayı Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 180.686 ton durum buğdayı üretimi yapılırken 2015 yılında durum buğdayı üretim miktarı 114.479 ton olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen durum buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen durum buğday miktarının, %5,24'ünü oluştururken 2015 yılında bu pay %0,90'a kadar gerilemiştir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen durum buğday miktarı 2010 yılına göre %36,64 azalmış, %2014 yılına göre ise %35,86 artmıştır.

Durum Buğdayı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	180.686	162.381	118.283	104.756	84.271	114.479	-36,64%	35,85%
Samsun	66	29	44	33	23	31	-53,03%	34,78%
Amasya	16.314	20.453	16.770	8.783	6.728	9.548	-41,47%	41,91%
Çorum	118.157	105.349	70.991	76.512	65.011	86.701	-26,62%	33,36%
Tokat	46.149	36.550	30.478	19.428	12.509	18.199	-60,56%	45,49%

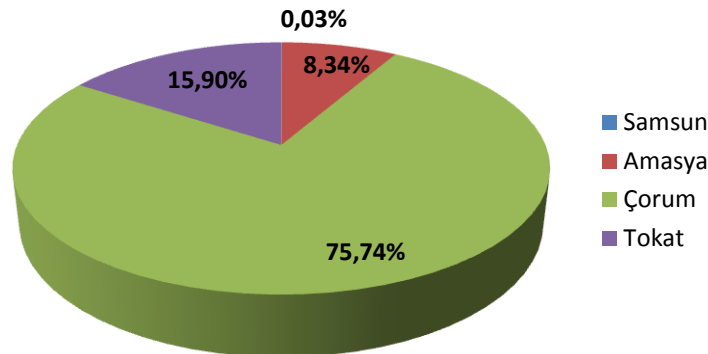
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 14

2010-2015 yıllarında durum buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 14) üretimin Samsun'da %53.03, Amasya da %41.47, Çorum da %26.62 ve Tokat da %60.56 azaldığı görülmektedir.

2015 yılında, TR83 Bölgesinde üretilen durum buğday miktarı 2014 yılına göre 30.208 ton artmıştır. 2014-2015 yıllarında durum buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 14) üretimin Samsun da %34.78, Amasya da %41.91, Çorum da %33.36 ve Tokat da %45.49 arttığı görülmektedir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen durum buğdayının %0,03'ü Samsun'da, %3,8'i Amasya'da, %74,7'si Çorum'da ve %15,9'u Tokat'ta üretilmiştir.

Şekil 5

2.2.2. TR83 Bölgesinde Diğer Buğday Üretimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 1.425.410 ton diğer buğday üretimi yapılırken 2015 yılında diğer buğday üretim miktarı 1.540.072 ton olarak gerçekleşmiştir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen diğer buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen diğer buğday miktarının, %8.79'unu oluştururken 2014 yılında bu pay %6.01'e kadar gerilemiş, 2015 yılında ise %7,32'ye yükselmiştir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen diğer buğday miktarı 2010 yılına göre %8.04, 2014 yılına göre ise %45.50 artmıştır.

Diğer Buğday	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015* Üretim (ton)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
TR83	1.425.410	1.585.354	1.285.967	1.274.081	1.058.487	1.540.072	8,04%	45,50%
Samsun	251.907	302.342	269.627	280.557	271.098	325.224	29,10%	19,97%
Amasya	282.730	395.316	318.547	299.629	203.985	335.736	18,75%	64,59%
Çorum	618.065	559.503	397.179	410.660	367.619	536.245	-13,24%	45,87%
Tokat	272.708	328.193	300.614	283.235	215.785	342.867	25,73%	58,89%

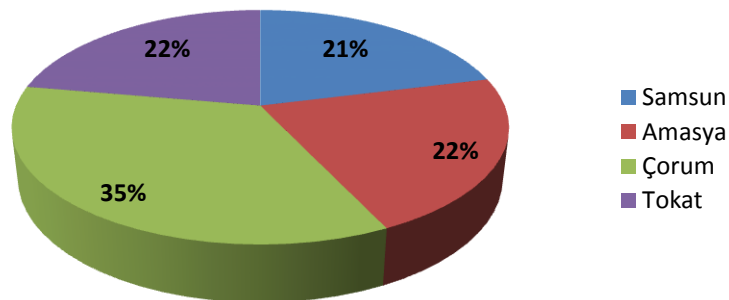
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 15

2010-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 15) üretimin Samsun da %29.10, Amasya da %18.75, Tokat da %25.73 arttığı, Çorum da ise %13.24 azaldığı görülmektedir.

2015 yılında, TR83 Bölgesinde üretilen durum buğday miktarı 2014 yılına göre 481.585 ton artarak son altı yılın en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2014-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 15) üretimin Samsun da %19.97, Amasya da %64.59, Çorum da %45.87 ve Tokat da %58.89 arttığı görülmektedir.

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen diğer buğdayın yaklaşık %21'i Samsun'da, %22'si Amasya'da, %35'i Çorum'da ve %22'si Tokat'ta üretilmektedir.

Şekil 6

2.3. Samsun Buğday Üretimi

Samsun da 2010 yılında 66 ton durum buğdayı, 251.907 ton diğer buğday olmak üzere toplam 251.973 ton buğday üretimi yapılmıştır. 2015 yılında üretimi yapılan durum buğdayı miktarı 31 tona düşerken, diğer buğday üretimi 325.224 tona çıkmış ve toplam buğday üretimi 325.255 ton olarak gerçekleşmiştir.

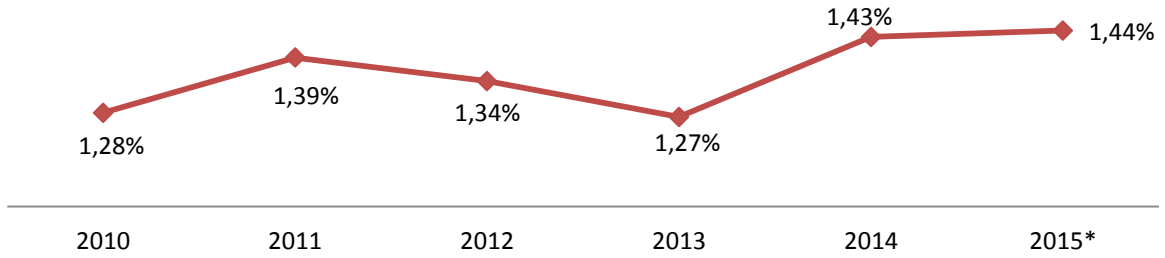
2015 yılında Samsun da üretilen toplam buğday miktarı 2010 yılına göre %29.08, 2014 yılına göre ise %19.97 artmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Toplam Buğday Üretimi						
Samsun	251.973	302.371	269.671	280.590	271.121	325.255
Samsun'un Türkiye payı	1,28%	1,39%	1,34%	1,27%	1,43%	1,44%
Samsun'un TR83 Payı	15,69%	17,30%	19,20%	20,35%	23,73%	19,66%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

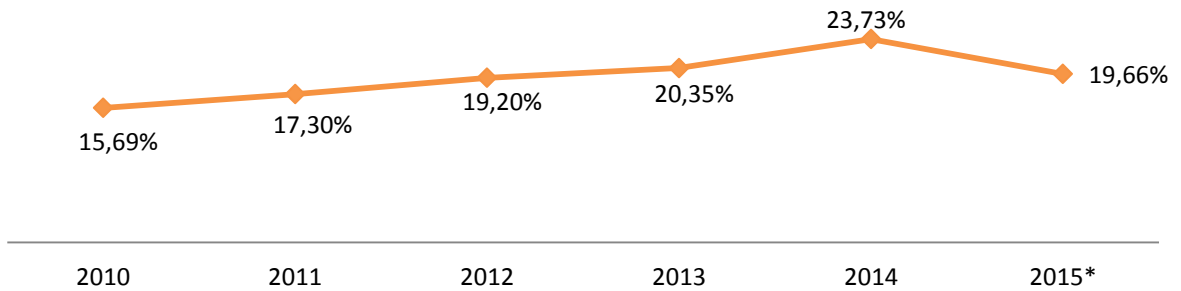
Tablo 16

2010 yılında Samsun da üretilen buğday (durum ve diğer) miktarı Türkiye genelinde üretilen buğday miktarının, %1.28'ini oluştururken 2015 yılında bu pay %1.44'e kadar yükselmiştir. (Şekil 7)

Şekil 7

2010 yılında Samsun da üretilen buğday (durum ve diğer) miktarı TR83 bölgesinde üretilen toplam buğday miktarının, %15.69'unu oluştururken 2014 yılında bu pay %23.73'e kadar yükselmiş, 2015 yılında %19.66'ya gerilemiştir. (Şekil 8)

Şekil 8

2.3.2. Samsun da Durum Buğdayı Üretimi

2010-2015 TÜİK verilerine göre Samsun da durum buğdayı üretimi sadece Havza ilçesinde yapılmaktadır. 2010 yılında 66 ton durum buğdayı üretimi 2014 yılında 23 tona kadar düşmüş, 2015 yılında ise 31 tona yükselmiştir.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Durum)						
Samsun	66	29	44	33	23	31
Samsun'un Türkiye payı	0,002%	0,001%	0,001%	0,001%	0,001%	0,001%
Samsun'un TR83 Payı	0,04%	0,02%	0,04%	0,03%	0,03%	0,03%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 17

2015 yılında Samsun da üretilen 31 ton durum buğdayı toplam üretilen buğday miktarının sadece %0,01'lik bir bölümünü oluşturmaktadır. Üretilen miktar Türkiye genelinde üretilen durum buğdayı miktarının %0,001'ini, TR83 bölgesinde üretilen durum buğdayı miktarının ise %0,03'ünü oluşturmaktadır.

2.3.2. Samsun da Diğer Buğday Üretimi

Samsun'un buğday üretimimin %99,99'unu diğer buğday oluşturmaktadır. 2010 yılında üretilen diğer buğday miktarı 251.907 ton olarak gerçekleşirken, 2015 yılında üretilen miktar 325.244 tona yükselmiştir.

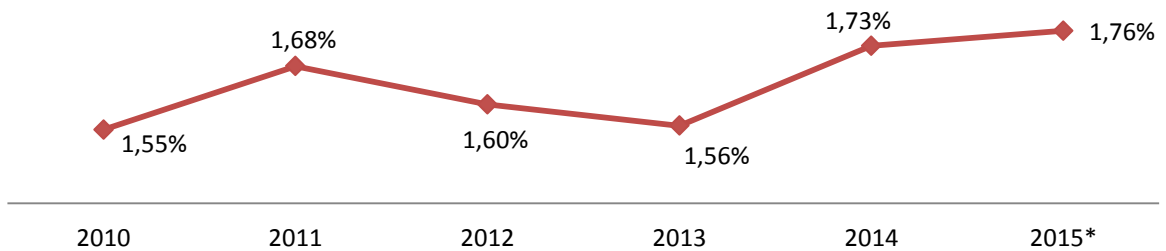
2015 yılında Samsun da diğer buğday miktarı 2010 yılına göre 73.282 ton ile %29.10, 2014 yılına göre ise 54.134 ton ile %19.97 artmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Diğer)						
Samsun	251.907	302.342	269.627	280.557	271.098	325.224
Samsun'un Türkiye payı	1,55%	1,68%	1,60%	1,56%	1,73%	1,76%
Samsun'un TR83 Payı	17,67%	19,07%	20,97%	22,02%	25,61%	21,12%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

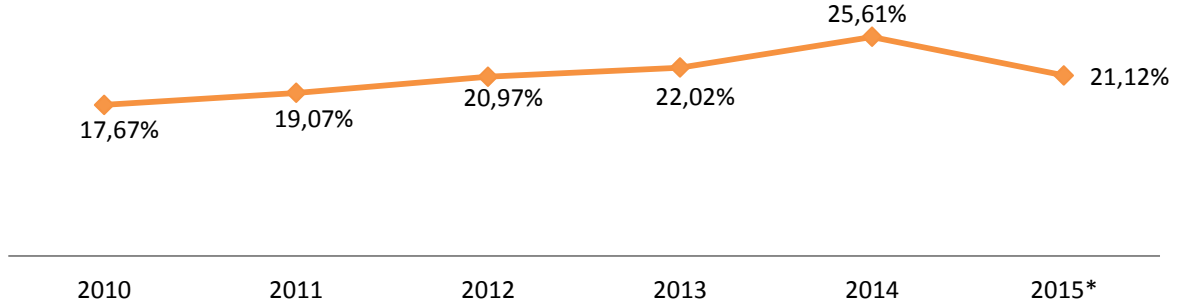
Tablo 18

2010 yılında Samsun da üretilen diğer buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen diğer buğday miktarının, %1.55'ini oluştururken 2015 yılında bu pay %1.76'ya kadar yükselmiştir. (Şekil 9)

Şekil 9

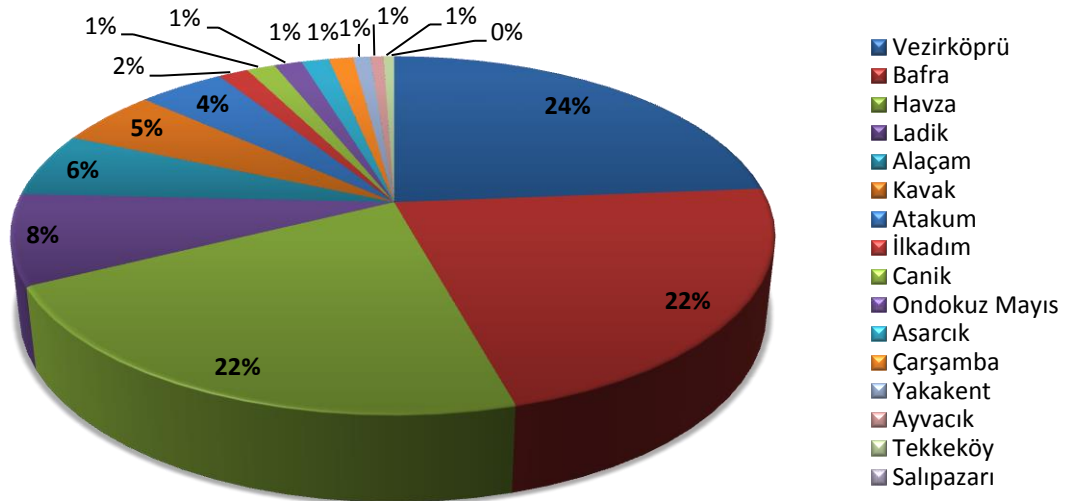
2010 yılında Samsun da üretilen diğer buğday miktarı TR83 bölgesinde üretilen diğer buğday miktarının %17.67'sini oluştururken 2014 yılında bu pay %25.61'e kadar yükselmiş, 2015 yılında %21.12'ye gerilemiştir. (Şekil 10)

Şekil 10

2.3.3. Samsun İlçelerinde Buğday Üretimi

2010-2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Samsun ilçelerinden sadece Havza ilçesinde Durum buğdayı üretimi yapıldığı görülmektedir. **2015 verilerine göre Samsun ilinde yapılan buğday (diğer) üretiminin %23.73'ü Vezirköprü, %21.99'u Bafra ve %21.89'u ise Havza ilçelerindedir.**

Şekil 11

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Üretim (ton)	2011 Üretim (ton)	2012 Üretim (ton)	2013 Üretim (ton)	2014 Üretim (ton)	2015 Üretim (ton)	2010- 2015* değişim	2014- 2015* değişim	2015 Samsun payı
Alaçam	Buğday (Diğer)	17.589	17.391	14.610	17.835	18.758	18.872	7,29%	0,61%	5,80%
Asarcık	Buğday (Diğer)	2.337	4.286	4.546	5.267	4.681	4.499	92,51%	-3,89%	1,38%
Ayvacık	Buğday (Diğer)	2.775	1.962	2.561	2.133	2.258	2.170	-21,80%	-3,90%	0,67%
Bafra	Buğday (Diğer)	58.579	54.924	55.739	68.062	68.683	71.538	22,12%	4,16%	21,99%
Çarşamba	Buğday (Diğer)	5.935	6.293	5.005	4.723	4.802	4.012	-32,40%	-16,45%	1,23%
Havza	Buğday (Durum)	66	29	44	33	23	31	-53,03%	34,78%	
	Buğday (Diğer)	54.923	70.612	49.373	49.281	49.061	71.206	29,65%	45,14%	
	Toplam	54.989	70.641	49.417	49.314	49.084	71.237	29,55%	45,13%	21,90%
Kavak	Buğday (Diğer)	16.957	16.183	22.021	18.415	17.129	16.463	-2,91%	-3,89%	5,06%
Ladik	Buğday (Diğer)	10.661	18.831	18.861	15.216	17.837	26.443	148,03%	48,25%	8,13%
Ondokuz Mayıs	Buğday (Diğer)	5.920	6.866	5.790	4.335	4.419	4.554	-23,07%	3,05%	1,40%
Salıpazarı	Buğday (Diğer)	10	8	11	2	2	1	-90,00%	-50,00%	0,00%
Tekkeköy	Buğday (Diğer)	3.917	2.451	4.620	1.715	1.685	1.723	-56,01%	2,26%	0,53%
Vezirköprü	Buğday (Diğer)	53.955	81.733	63.864	66.144	55.181	77.184	43,05%	39,87%	23,73%
Yakakent	Buğday (Diğer)	2.784	2.334	2.946	3.265	3.035	2.813	1,04%	-7,31%	0,86%
Atakum	Buğday (Diğer)	6.189	7.685	6.727	13.327	14.879	14.130	128,31%	-5,03%	4,34%
Canik	Buğday (Diğer)	4.204	3.662	4.416	5.248	3.036	4.677	11,25%	54,05%	1,44%
İlkadım	Buğday (Diğer)	5.126	7.121	8.537	5.589	5.652	4.939	-3,65%	-12,62%	1,52%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 19

2010-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde (Tablo 19) üretimin, Ayvacık, Çarşamba, Ondokuz Mayıs, Salıpazarı ve Tekkeköy ilçelerinde azaldığı, Asarcık, Bafra, Havza, Ladik, Vezirköprü, Atakum ve Canik ilçelerinde ise arttığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde (Tablo 19) üretimin Havza da %45.13, Ladik %48.25, Vezirköprü %39,87, Canik %54.02 arttığı, Çarşamba da %16.45, İlkadım da ise %12.62 azaldığı görülmektedir.

2.4. Amasya Buğday Üretimi

Amasya da 2010 yılında 16.314 ton durum buğdayı, 282.730 ton diğer buğday olmak üzere toplam 299.044 ton buğday üretimi yapılmıştır. 2015 yılında üretimi yapılan durum buğdayı miktarı 9.548 tona düşerken, diğer buğday üretimi 335.736 tona çıkmış ve toplam buğday üretimi 345.284 ton olarak gerçekleşmiştir.

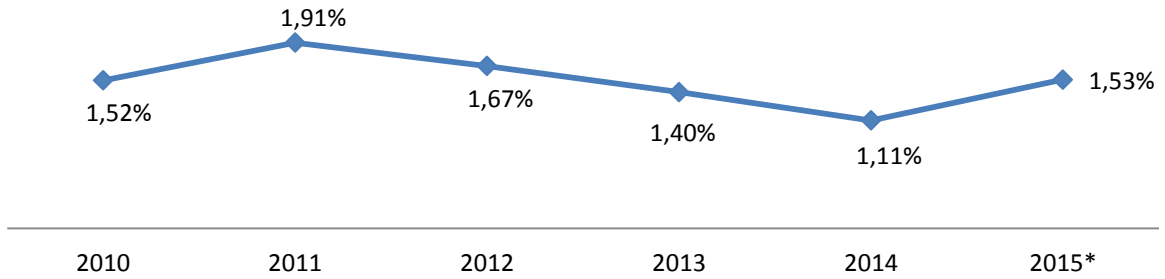
2015 yılında Amasya da üretilen toplam buğday miktarı 2010 yılına göre %15.46, 2014 yılına göre ise %63.86 artmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Toplam Buğday Üretimi						
Amasya	299.044	415.769	335.317	308.412	210.713	345.284
Amasya'nın Türkiye payı	1,52%	1,91%	1,67%	1,40%	1,11%	1,53%
Amasya'nın TR83 Payı	18,62%	23,79%	23,88%	22,37%	18,44%	20,87%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

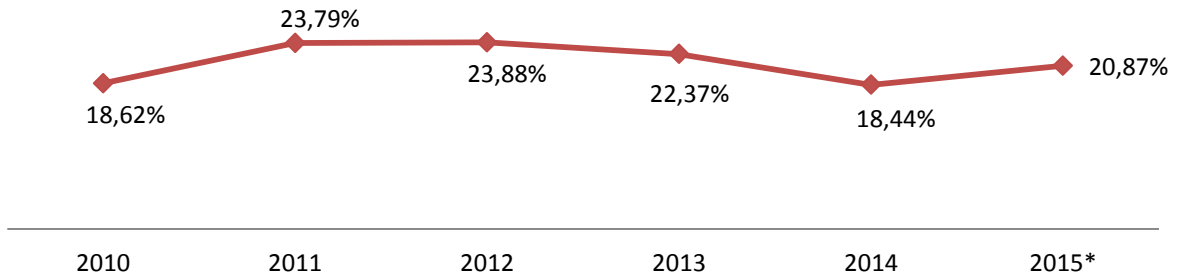
Tablo 20

2010 yılında Amasya da üretilen buğday (durum ve diğer) miktarı Türkiye genelinde üretilen buğday miktarının, %1.52'sini oluştururken 2014 yılında bu pay %1.11'e kadar düşmüş, 2015 yılında ise %1.53'e yükselmiştir. (Şekil 12)

Şekil 12

2010 yılında Amasya da üretilen buğday (durum ve diğer) miktarı TR83 bölgesinde üretilen toplam buğday miktarının, %18.62'sini oluştururken 2015 yılında %20.87 yükselmiştir. (Şekil 8)

Şekil 13

2.4.2. Amasya da Durum Buğdayı Üretimi

2015 Tüik verilerine göre Amasya da durum buğdayı üretimi sadece Merkez ve Taşova ilçelerinde yapılmaktadır. 2010 yılında 16.314 ton durum buğdayı üretimi 2014 yılında 6.728 tona kadar düşmüş, 2015 yılında ise 9.548 tona yükselmiştir.

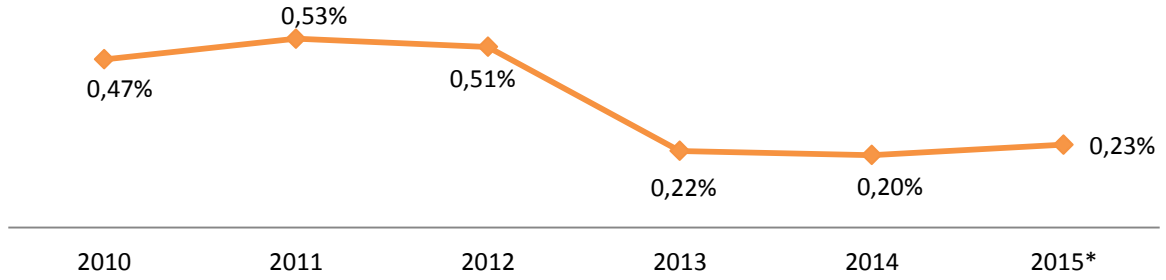
2015 yılında Amasya da üretilen durum buğday miktarı 2010 yılına göre 6.766 ton ile %41.47 azalmış, 2014 yılına göre ise 2.820 ton ile %41.91 artmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Durum)						
Samsun	16.314	20.453	16.770	8.783	6.728	9.548
Samsun'un Türkiye payı	0,47%	0,53%	0,51%	0,22%	0,20%	0,23%
Samsun'un TR83 Payı	9,03%	12,60%	14,18%	8,38%	7,98%	8,34%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

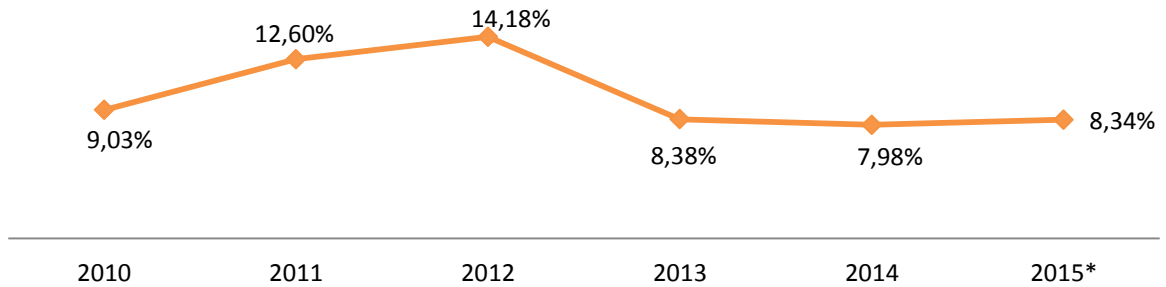
Tablo 21

2010 yılında Amasya da üretilen durum buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen durum buğdayı miktarının, %0.47'sini oluştururken 2015 yılında bu pay %0.23'e kadar yükselmiştir. (Şekil 14)

Şekil 14

2010 yılında Amasya da üretilen durum buğday miktarı TR83 bölgesinde üretilen durum buğdayı miktarının %9.03'ünü oluştururken 2014 yılında bu pay %7.98'e kadar gerilemiş, 2015 yılında ise %8.34'e yükselmiştir. (Şekil 15)

Şekil 15

2.4.2. Amasya da Diğer Buğday Üretimi

Amasya buğday üretimimin %97.23'ü diğer buğday oluşturmaktadır. 2010 yılında üretilen diğer buğday miktarı 251.907 ton olarak gerçekleşirken, 2015 yılında üretilen miktar 325.244 tona yükselmiştir.

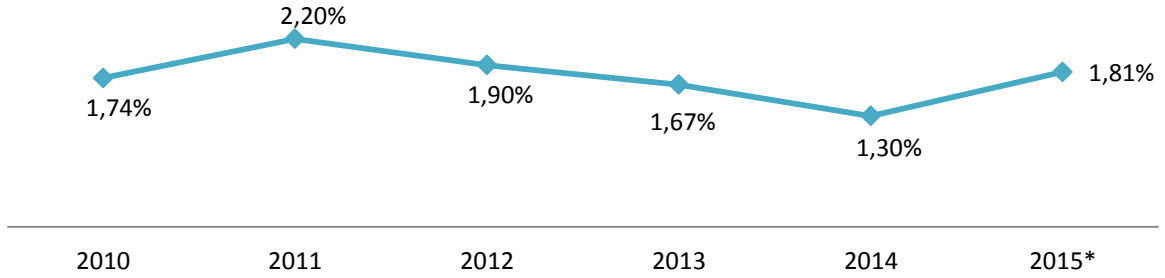
2015 yılında Samsun da diğer buğday miktarı 2010 yılına göre 53.006 ton ile %18.75, 2014 yılına göre ise 131.751 ton ile %64.59 artmıştır.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Buğday (Diğer)						
Samsun	282.730	395.316	318.547	299.629	203.985	335.736
Samsun'un Türkiye payı	1,74%	2,20%	1,90%	1,67%	1,30%	1,81%
Samsun'un TR83 Payı	19,83%	24,94%	24,77%	23,52%	19,27%	21,80%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

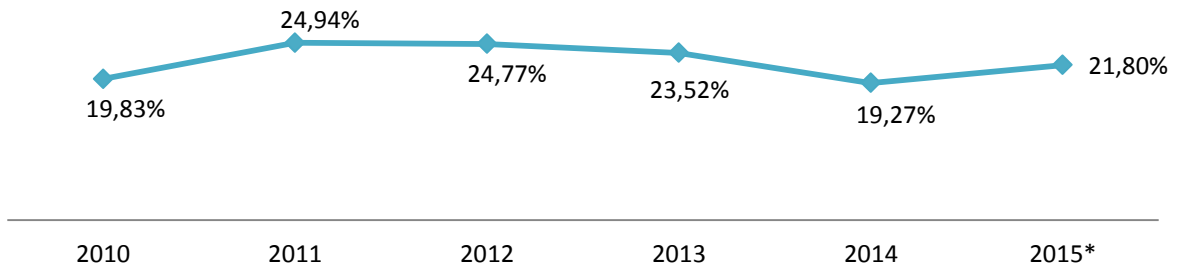
Tablo 22

2010 yılında Amasya da üretilen diğer buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen diğer buğday miktarının, %1.74'ünü oluştururken 2014 yılında bu pay %1.30'a kadar gerilemiş, 2015 yılında ise %1.81'e yükselmiştir. (Şekil 16)

Şekil 16

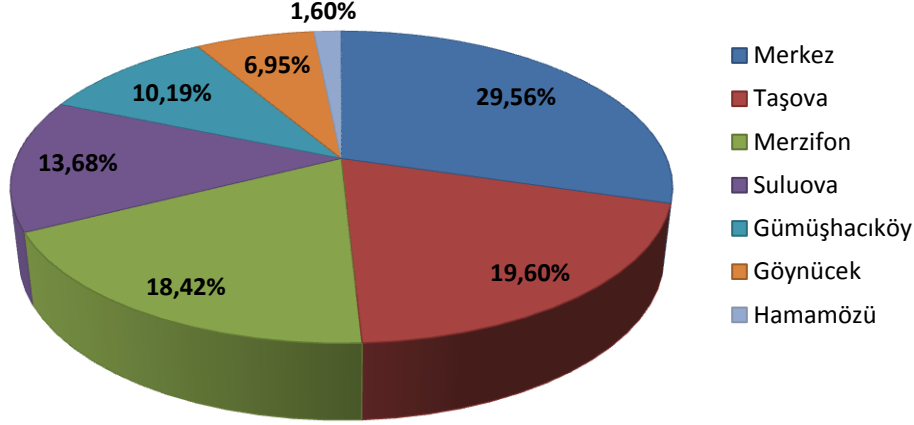
2010 yılında Amasya da üretilen diğer buğday miktarı TR83 bölgesinde üretilen diğer buğday miktarının %19.83'ünü oluştururken 2015 yılında bu pay %21.80'e yükselmiştir. (Şekil 17)

Şekil 17

2.3.3. Amasya İlçelerinde Buğday Üretimi

2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Amasya ilçelerinden sadece Merkez ve Taşköprü ilçesinde durum buğdayı üretimi yapıldığı görülmektedir. 2015 verilerine göre buğday üretiminin %29.56 Merkez, %19.60'ı Taşova ve %18.42'si Merzifon ilçelerinde yapılmaktadır.

Şekil 18

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Ekilen alan (dekar)	2011 Ekilen alan (dekar)	2012 Ekilen alan (dekar)	2013 Ekilen alan (dekar)	2014 Ekilen alan (dekar)	2015* Ekilen alan (dekar)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim	2015* Amasya payı
Merkez	Buğday (Durum)	37.712	38.602	39.000	10.773	9.100	7.839	-79,21%	-13,86%	0,73%
	Buğday (Diğer)	365.715	381.751	374.924	354.308	311.120	310.424	-15,12%	-0,22%	28,84%
Göynücek	Buğday (Diğer)	83.718	88.825	83.972	53.699	72.996	74.791	-10,66%	2,46%	6,95%
Gümüşhacıköy	Buğday (Diğer)	74.906	84.198	85.935	92.710	97.589	109.750	46,52%	12,46%	10,19%
Hamamözü	Buğday (Durum)	1.981	1.930					-100,%	-	-
	Buğday (Diğer)	14.875	15.683	15.463	16.108	17.399	17.254	15,99%	-0,83%	1,60%
Merzifon	Buğday (Diğer)	261.880	275.836	268.954	227.213	199.488	198.304	-24,28%	-0,59%	18,42%
Suluova	Buğday (Diğer)	155.354	147.279	132.368	132.227	135.361	147.219	-5,24%	8,76%	13,68%
Taşova	Buğday (Durum)	43.966	44.251	40.000	37.310	40.000	38.806	-11,74%	-2,99%	3,60%
	Buğday (Diğer)	135.006	142.489	130.000	144.706	174.300	172.146	27,51%	-1,24%	15,99%

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 23

2010-2015 yıllarında buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Amasya ilçeleri açısından incelendiğinde (Tablo 23) üretimin Merkez, Göynücek, Merzifon ve Suluova ilçelerinde azaldığı, Gümüşhacıköy, Hamamözü ve Taşova ilçelerinde ise arttığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Amasya ilçeleri açısından incelendiğinde (Tablo 23) üretimin Merkez de azaldığı, Gümüşhacıköy ve Suluova da arttığı görülmektedir.

3. VERİM

3.1. Türkiye’de Buğday Verimi

Türkiye genelinde 2010 yılında Durum buğdayında verimlilik dekar başına 260 kg, diğer buğdayda 241 kg’dır. 2011, 2012 ve 2013 yıllarında verimlilik artmış, 2014 yılında verimlilik 2010 seviyesine gerilemiş, 2015 yılında ise son altı yılın en yüksek değerine yükselmiştir.(Tablo 24)

Ürün adı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015* Verim (kg/da)
Buğday (Durum)	260	290	277	319	260	322
Buğday (Diğer)	241	267	265	278	240	281
Toplam	244	270	267	285	243	288

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 24

Tüik 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 47 ilde Durum buğdayı ekimi yapılmıştır. Verimlilik sıralamasında dekar başına 574 kg ile Kahramanmaraş birinci sırada yer alırken onu 461 kg ile Gaziantep ve 483 kg ile Aksaray izlemektedir. (Tablo 25)

2015 yılı Buğday (Diğer) Verim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)
1	TR632	Kahramanmaraş	574	17	TR322	Denizli	313	33	TR832	Tokat	254
2	TRC11	Gaziantep	461	18	TRC22	Diyarbakır	308	34	TR822	Çankırı	249
3	TR712	Aksaray	438	19	TRC32	Batman	303	35	TR612	Isparta	245
4	TRC31	Mardin	430	20	TR611	Antalya	301	36	TR333	Kütahya	221
5	TR631	Hatay	415	21	TR721	Kayseri	296	37	TR411	Bursa	220
6	TR521	Konya	369	22	TR715	Kırşehir	289	38	TR622	Mersin	217
7	TR412	Eskişehir	368	23	TRC33	Şırnak	284	39	TR711	Kırıkkale	214
8	TR714	Nevşehir	356	24	TR722	Sivas	283	40	TR831	Samsun	212
9	TR713	Niğde	352	25	TR723	Yozgat	283	41	TR823	Sinop	211
10	TRC13	Kilis	346	26	TR331	Manisa	281	42	TRB11	Malatya	206
11	TRC21	Şanlıurfa	330	27	TR323	Muğla	280	43	TR834	Amasya	205
12	TRB12	Elazığ	325	28	TR510	Ankara	275	44	TR334	Uşak	198
13	TRA12	Erzincan	324	29	TR310	İzmir	272	45	TR621	Adana	196
14	TRC34	Siirt	324	30	TR522	Karaman	264	46	TR811	Zonguldak	106
15	TR332	Afyon	324	31	TR613	Burdur	255	47	TR906	Gümüşhane	90
16	TRC12	Adıyaman	318	32	TR833	Çorum	255				

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 25

Tük 2015 geçici verilerine göre Türkiye genelinde 79 ilde diğer buğday ekimi yapılmıştır. Verimlilik sıralamasında dekar başına 430 kg ile İstanbul birinci sırada yer alırken onu 414 kg ile Hatay ve 407 kg ile Tekirdağ izlemektedir. (Tablo 25)

2015 yılı Buğday (Diğer) Verim Sıralaması

Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)	Sıra No	Bölge	Şehir	Verim (kg/da)
1	TR100	İstanbul	430	28	TR832	Tokat	279	55	TR422	Sakarya	221
2	TR631	Hatay	414	29	TR332	Afyon	279	56	TR823	Sinop	221
3	TR211	Tekirdağ	407	30	TRB13	Bingöl	278	57	TR425	Yalova	218
4	TRC11	Gaziantep	407	31	TR331	Manisa	276	58	TR413	Bilecik	208
5	TR621	Adana	390	32	TR412	Eskişehir	272	59	TR906	Gümüşhane	208
6	TRC31	Mardin	374	33	TR411	Bursa	270	60	TRA12	Erzincan	207
7	TR712	Aksaray	374	34	TR323	Muğla	266	61	TRB11	Malatya	195
8	TR321	Aydın	361	35	TR714	Nevşehir	265	62	TRB22	Muş	193
9	TR212	Edirne	356	36	TR822	Çankırı	265	63	TR612	Isparta	188
10	TR521	Konya	349	37	TRC33	Şırnak	264	64	TRB14	Tunceli	186
11	TR213	Kırklareli	346	38	TR711	Kırıkkale	262	65	TR812	Karabük	169
12	TRC21	Şanlıurfa	341	39	TRC34	Siirt	257	66	TRA11	Erzurum	167
13	TR633	Osmaniye	339	40	TRA23	Iğdır	257	67	TRA22	Kars	164
14	TR834	Amasya	326	41	TR510	Ankara	254	68	TR903	Giresun	164
15	TR222	Çanakkale	326	42	TR722	Sivas	253	69	TR333	Kütahya	159
16	TR322	Denizli	323	43	TR721	Kayseri	250	70	TR821	Kastamonu	155
17	TRC13	Kilis	322	44	TR421	Kocaeli	244	71	TRA21	Ağrı	151
18	TR310	İzmir	319	45	TR723	Yozgat	243	72	TRB21	Van	134
19	TR713	Niğde	315	46	TR221	Balıkesir	241	73	TR813	Bartın	132
20	TRC22	Diyarbakır	309	47	TR622	Mersin	241	74	TRB23	Bitlis	130
21	TR831	Samsun	301	48	TR611	Antalya	241	75	TRB24	Hakkari	126
22	TRC12	Adıyaman	295	49	TR522	Karaman	239	76	TR905	Artvin	122
23	TR632	Kahramanmaraş	289	50	TR423	Düzce	237	77	TR811	Zonguldak	110
24	TR833	Çorum	286	51	TR334	Uşak	235	78	TRA24	Ardahan	109
25	TRC32	Batman	285	52	TRA13	Bayburt	229	79	TR902	Ordu	69
26	TRB12	Elazığ	284	53	TR424	Bolu	222				
27	TR715	Kırşehir	282	54	TR613	Burdur	221				

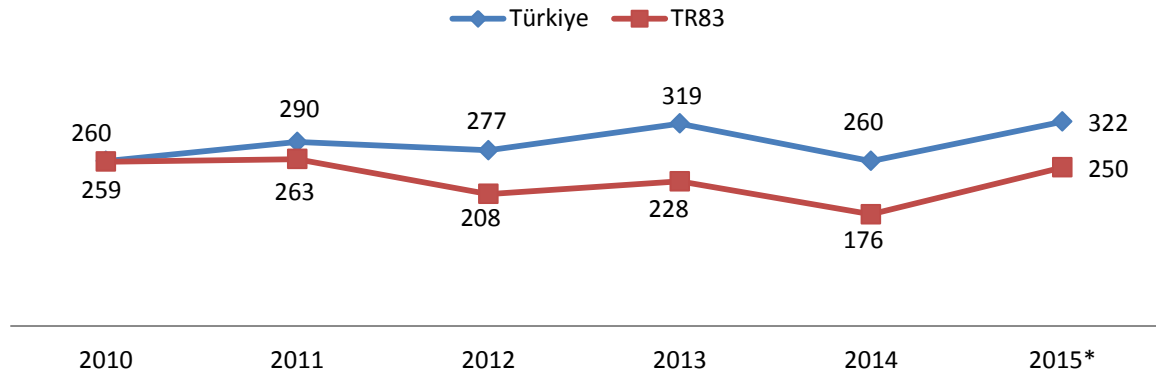
Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 26

3.2. TR83 Bölgesinde Buğday Verimi

3.2.1. TR83 Bölgesinde Durum Buğdayı Verimi

Samsun, Amasya, Çorum ve Tokat illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010 yılında üretilen durum buğdayının verimliliği dekar başına 259 kg iken, 2015 yılında dekar başına 250 kg olarak gerçekleşmiştir (Şekil19).

Şekil 19

TR83 bölgesinde 2015 yılında durum buğdayı verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 9 kg azalmış, 2014 yılına göre ise dekar başına 74 kg artmıştır (Tablo 27).

Durum Buğdayı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	260	290	277	319	260	322	62	62
TR83	259	263	208	228	176	250	-9	74
Samsun	195	154	224	176	153	212	17	59
Amasya	195	241	212	183	137	205	10	68
Çorum	278	270	197	236	186	255	-23	69
Tokat	244	259	237	224	159	254	10	95

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), * 2015 verileri geçicidir.

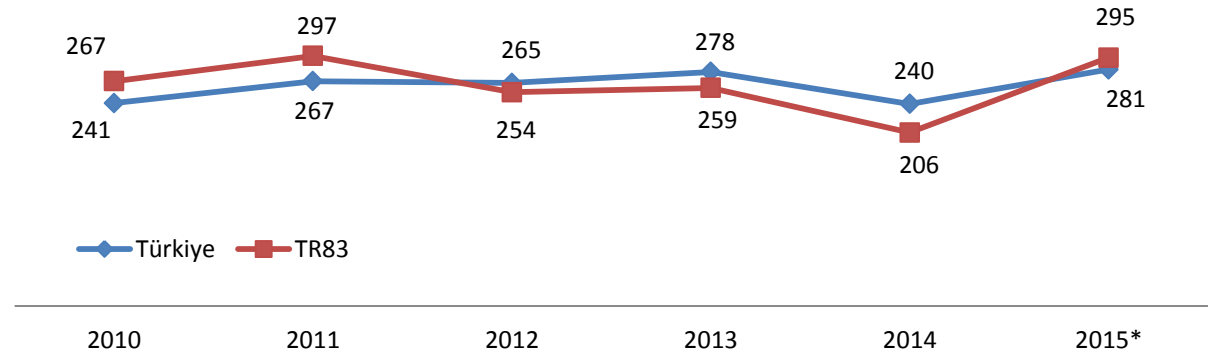
Tablo 27

2010-2015 yıllarında durum buğday verimliliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 27) verimliliğin Samsun da dekar başına 17kg, Amasya ve Tokatta da 10kg arttığı, Çorum da ise 23 kg azaldığı görülmektedir.

2014-2015 yıllarında durum buğday verimliliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 27) verimliliğin Samsun da 59kg, Amasya da 68 kg, Çorum da 69kg ve Tokat da 95kg arttığı görülmektedir.

3.2.2. TR83 Bölgesinde Diğer Buğday Verimi

TR83 bölgesinde 2010 yılında üretilen diğer buğdayın verimliliği dekar başına 267 kg iken, 2015 yılında dekar başına 295 kg olarak gerçekleşerek Türkiye ortalamasının 14 kg üzerine çıkmıştır (Şekil20).

Şekil 20

TR83 bölgesinde 2015 yılında üretilen diğer buğdayın verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 28 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 89 kg artmıştır (Tablo 28).

Diğer Buğday	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	241	267	265	278	240	281	62	62
TR83	267	297	254	259	206	295	28	89
Samsun	244	286	260	273	248	301	57	53
Amasya	259	348	293	293	204	326	67	122
Çorum	294	289	229	237	201	286	-8	85
Tokat	243	271	250	248	179	279	36	100

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 28

2010-2015 yıllarında diğer buğdayın verimliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 28), verimliliğin Samsun da dekar başına 57kg, Amasya da 67 kg, Tokatta da 36kg arttığı, Çorum da ise 8 kg azaldığı görülmektedir.

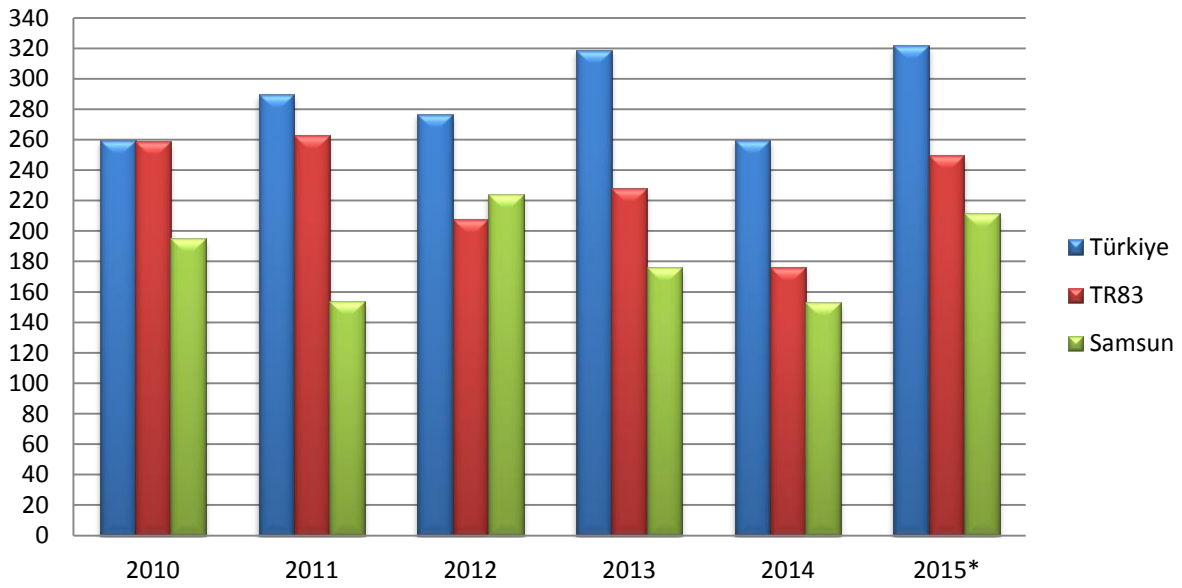
2014-2015 yıllarında diğer buğdayın verimliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde (Tablo 28) verimliliğin Samsun da 53kg, Amasya da 122 kg, Çorum da 85kg ve Tokat da 100kg arttığı görülmektedir.

3.3. Samsun Buğday Verimi

3.3.1. Samsun'da Durum Buğdayı Verimi

Samsun ilinde üretilen durum buğdayının verimliliği 2010 yılında dekar başına 195 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 212 kg olarak gerçekleşmiştir.

Durum buğdayı verimliliği bakımından Samsun ili, hem Türkiye hem de TR83 bölgesinin altında kalmaktadır.

Şekil 21

Samsun da 2015 yılında durum buğdayı verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 17 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 59 kg artmıştır (Tablo 29).

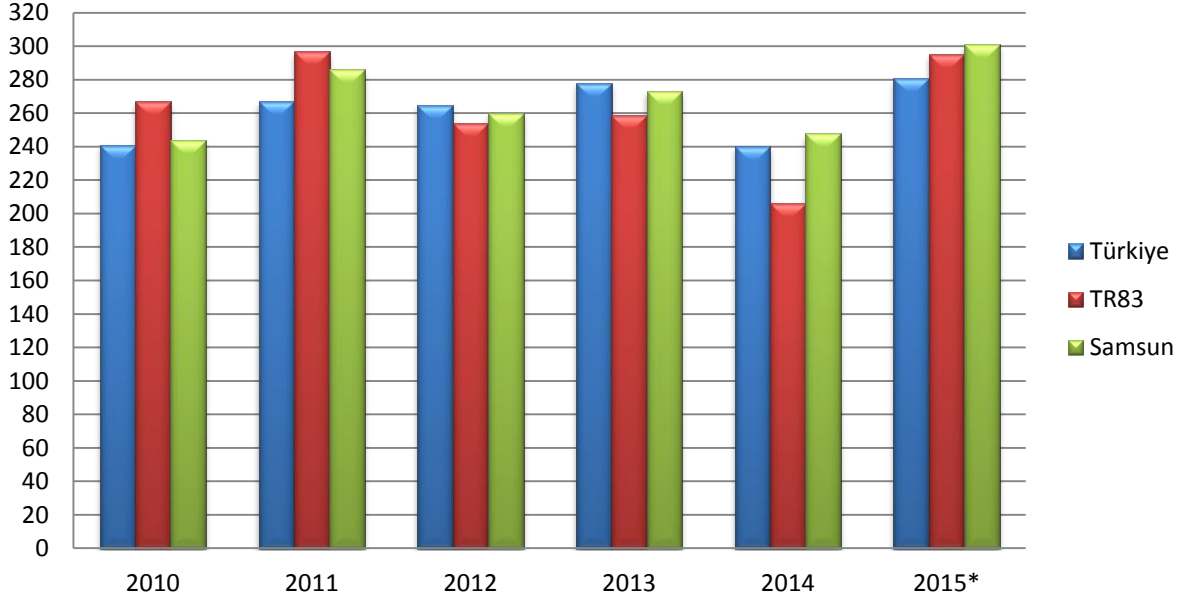
Durum Buğdayı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	260	290	277	319	260	322	62	62
TR83	259	263	208	228	176	250	-9	74
Samsun	195	154	224	176	153	212	17	59

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 29

3.3.2. Samsun'da Diğer Buğday Verimi

Samsun ilinde üretilen diğer buğdayın verimliliği 2010 yılında dekar başına 244 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 301 kg olarak gerçekleşerek Türkiye ortalamasının 20 kg, TR83 bölgesi ortalamasının ise 6 kg üzerine çıkmıştır.

Şekil 22

Samsun da 2015 yılında diğer buğdayın verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 57 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 53 kg artmıştır (Tablo 30).

Diğer Buğday	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	241	267	265	278	240	281	62	62
TR83	267	297	254	259	206	295	28	89
Samsun	244	286	260	273	248	301	57	53

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 30

3.3.3. Samsun İlçelerinde Buğday Verimi

TÜİK verileri incelendiğinde 2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 364 kg diğer buğday üretimi ile Havza ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 360 kg ile Bafra ve 349 kg ile Ladik izlemektedir.

2010-2015 yıllarında diğer buğday verimliğinde yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde Ladik'de 167kg, Tekkeköy'de 95kg, Havza'da 84kg, Vezirköprü'de 75 kg artış olduğu dikkat çekmektedir. Öte yandan Çarşamba, Kavak ve Salıpazarı ilçelerinde diğer buğday üretiminde verimliliğin düştüğü görülmektedir.

2014-2015 yıllarında buğday verimliğinde yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde dekar başına durum buğdayı üretiminde Havza ilçesinde 59kg, diğer buğday üretiminde ise Havza da 108 kg, Ladik de 95 kg, Vezirköprü'de 94 kg, Canik'te 72 kg artış olduğu dikkat çekmektedir. Öte yandan Asarcık, Ayvacık, Çarşamba, Kavak, Salıpazarı, Yakakent, Atakum ve İlkadım ilçelerinin diğer buğday üretiminde verimliliğin düştüğü görülmektedir.

İlçe Adı	Ürün adı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Alaçam	Buğday (Diğer)	245	241	205	239	257	262	17	5
Asarcık	Buğday (Diğer)	91	163	170	179	156	152	61	-4
Ayvacık	Buğday (Diğer)	140	141	180	155	156	152	12	-4
Bafra	Buğday (Diğer)	350	283	291	343	327	360	10	33
Çarşamba	Buğday (Diğer)	385	389	300	311	311	303	-82	-8
Havza	Buğday (Durum)	195	154	224	176	153	212	17	59
	Buğday (Diğer)	280	353	262	292	256	364	84	108
Kavak	Buğday (Diğer)	175	159	220	194	171	167	-8	-4
Ladik	Buğday (Diğer)	182	318	310	244	254	349	167	95
Ondokuz Mayıs	Buğday (Diğer)	224	247	236	241	233	244	20	11
Salıpazarı	Buğday (Diğer)	172	174	224	222	200	100	-72	-100
Tekkeköy	Buğday (Diğer)	224	212	377	291	306	319	95	13
Vezirköprü	Buğday (Diğer)	245	353	281	292	226	320	75	94
Yakakent	Buğday (Diğer)	147	148	194	168	160	148	1	-12
Atakum	Buğday (Diğer)	185	240	200	256	273	265	80	-8
Canik	Buğday (Diğer)	140	141	180	194	117	189	49	72
İlkadım	Buğday (Diğer)	162	233	300	256	257	227	65	-30

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), * 2015 verileri geçicidir.

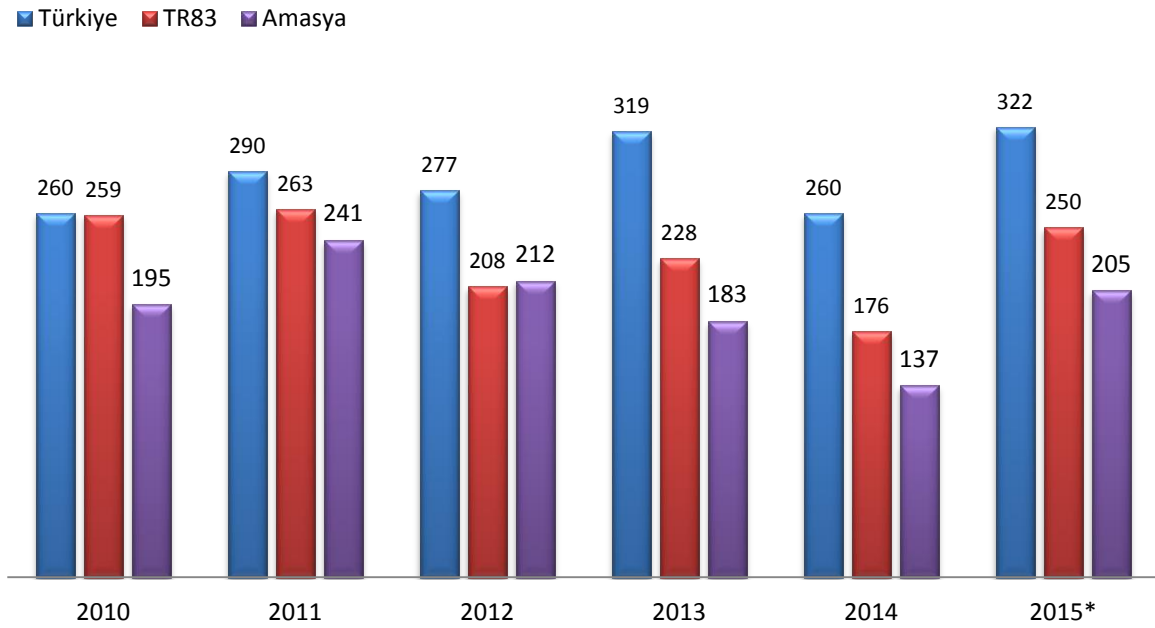
Tablo 31

3.4. Amasya Buğday Verimi

3.4.1. Amasya’da Durum Buğdayı Verimi

Amasya ilinde üretilen durum buğdayının verimliliği 2010 yılında dekar başına 195 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 205 kg olarak gerçekleşmiştir.

Durum buğdayı verimliliği bakımından Amasya ili, hem Türkiye hem de TR83 bölgesinin altında kalmaktadır.

Şekil 23

Amasya’da 2015 yılında durum buğdayı verimliliği 2010 yılına göre dekar başına 10 kg, 2014 yılına göre ise dekar başına 68 kg artmıştır (Tablo 32).

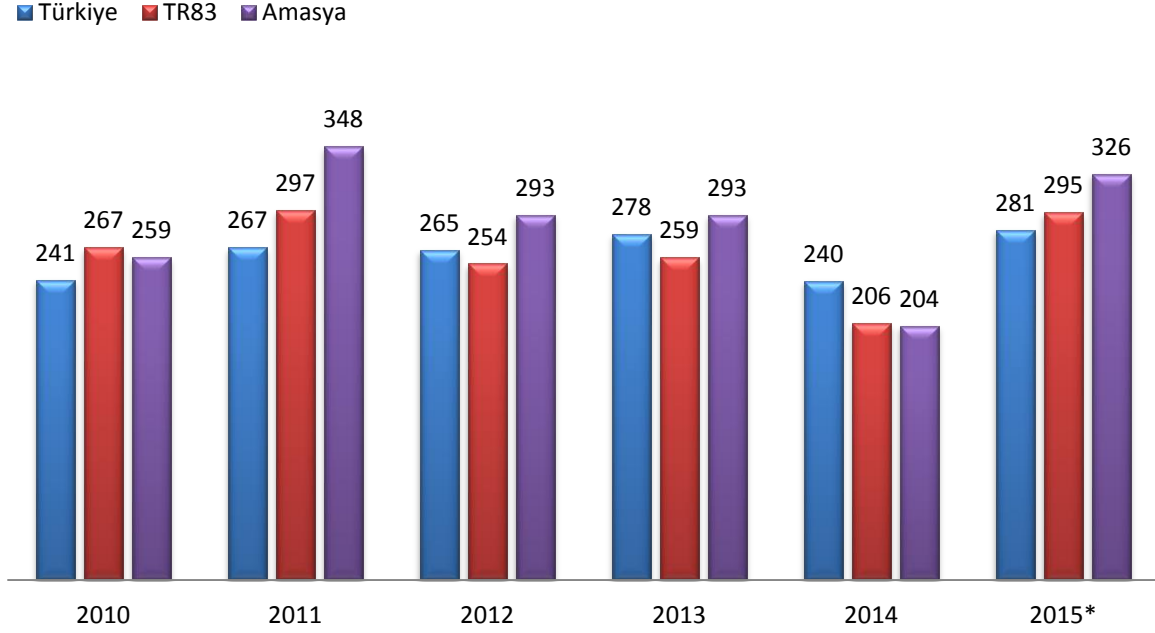
Durum Buğdayı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	260	290	277	319	260	322	62	62
TR83	259	263	208	228	176	250	-9	74
Amasya	195	241	212	183	137	205	10	68

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 32

3.4.2. Amasya’da Diğer Buğday Verimi

Amasya ilinde üretilen diğer buğdayın verimliliği 2010 yılında dekar başına 259 kg iken 2015 yılında verimlilik dekar başına 326 kg olarak gerçekleşerek, Türkiye ortalamasının 45 kg, TR83 bölgesi ortalamasının ise 31 kg üzerine çıkmıştır.

Şekil 24

2015 yılında diğer buğdayın verimliliği 2010 yılına göre, Türkiye genelinde dekar başına 62kg, TR83 bölgesi genelinde ise 28 kg artış gerçekleşirken Amasya ilinde dekar başına 67 kg gerçekleşerek hem Türkiye hem de TR83 bölgesindeki artış miktarını geçmiştir (Tablo 33).

2015 yılında diğer buğdayın verimliliği 2014 yılına göre, Türkiye genelinde dekar başına 62kg, TR83 bölgesi genelinde ise 89 kg artış gerçekleşirken, Amasya ilinde dekar başına 122 kg gerçekleşerek hem Türkiye hem de TR83 bölgesindeki artış miktarını geçmiştir (Tablo 33).

Diğer Buğday	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015 Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Türkiye	241	267	265	278	240	281	62	62
TR83	267	297	254	259	206	295	28	89
Amasya	259	348	293	293	204	326	67	122

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 33

3.4.3. Amasya İlçelerinde Buğday Verimi

TÜİK verileri incelendiğinde 2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 465 kg diğer buğday üretimi ile Suluova ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 355 kg ile Gümüşhacıköy ve 340 kg ile Göynücek izlemektedir.

2010-2015 yıllarında buğday verimliğinde yaşanan değişiklikler Amasya'nın ilçeleri açısından incelendiğinde verimliliğin Merzifon ilçesi dışındaki tüm ilçelerde arttığı görülmektedir (Tablo 34). 2010-2015 yılları kıyaslandığında verimlilik artışı sıralamasında dekar başına 122 kg ile Suluova birinci sırada yer alırken, onu 110kg ile Gümüşhacıköy izlemektedir.

2014-2015 yıllarında buğday verimliğinde yaşanan değişiklikler Amasya'nın ilçeleri açısından incelendiğinde verimliliğin tüm ilçelerde arttığı görülmektedir. 2010-2014 yılları kıyaslandığında, verimlilik artışı sıralamasında dekar başına 306 kg artış ile Suluova birinci sırada yer alırken onu 110kg ile Hamamözü ve 106kg ile Taşova izlemektedir.

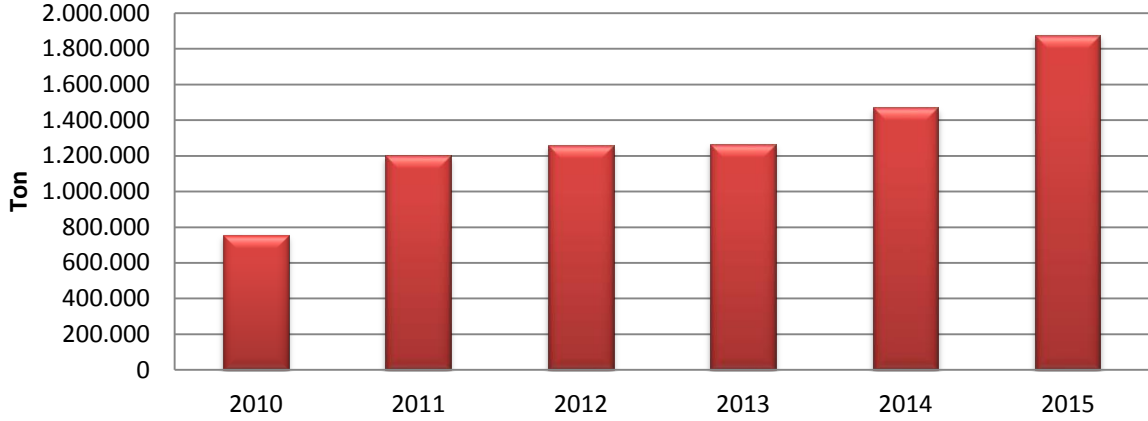
İlçe Adı	Ürün adı	2010 Verim (kg/da)	2011 Verim (kg/da)	2012 Verim (kg/da)	2013 Verim (kg/da)	2014 Verim (kg/da)	2015* Verim (kg/da)	2010-2015* değişim	2014-2015* değişim
Merkez	Buğday (Durum)	212	319	230	230	168	254	42	86
	Buğday (Diğer)	224	353	264	298	204	301	77	97
Göynücek	Buğday (Diğer)	280	389	336	364	250	340	60	90
Gümüşhacıköy	Buğday (Diğer)	245	353	369	306	272	355	110	83
Hamamözü	Buğday (Durum)	283	275	-	-	-	-	-	-
	Buğday (Diğer)	280	283	219	261	197	307	27	110
Merzifon	Buğday (Diğer)	280	353	273	261	208	280	0	72
Suluova	Buğday (Diğer)	343	401	382	371	159	465	122	306
Taşova	Buğday (Durum)	177	172	195	169	130	195	18	65
	Buğday (Diğer)	210	247	265	234	178	284	74	106

Kaynak: Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) , * 2015 verileri geçicidir.

Tablo 34

4. TESCİL

Samsun Ticaret Borsası'nın 2010 yılı buğday işlem hacmi yaklaşık 756.283 ton olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında buğday işlem hacmi yaklaşık 1877.617 ton olarak gerçekleşirken, 2010 yılına göre %248, 2014 yılına göre ise %128 artış göstermiştir.

Şekil 25

2010 yılında buğday işlem hacminin yaklaşık %36,8'ini ithal edilen buğday oluşturmaktayken 2015 yılında bu pay %25,4'e gerilemiştir.(Tablo 35)

Buğday Tescili	2010 (ton)	2011 (ton)	2012 (ton)	2013 (ton)	2014 (ton)	2015 (ton)
Toplam	756.283	1.200.682	1.256.881	1.264.973	1.469.958	1.877.617
İthalat	277.963	521.903	481.198	339.521	603.276	477.821
İthalat Payı	36,8%	43,5%	38,3%	26,8%	41,0%	25,4%

Tablo 35

2010 yılında borsamızda tescil edilen buğday miktarı Samsun üretiminin üç katı, TR83 bölgesinde üretilen buğdayın ise yarısı iken, tescil edilen buğday miktarı 2010 yılından 2015 yılına gelindiğinde 2,5 kat artmıştır. 2015 yılında tescil edilen buğday miktarı Samsun'da üretilen buğday miktarının yaklaşık 5,8 katına ulaşmıştır. (Tablo 36)

Buğday	2010 Üretim(ton)	2011 Üretim(ton)	2012 Üretim(ton)	2013 Üretim(ton)	2014 Üretim(ton)	2015 Üretim(ton)
Samsun da üretilen	251.907	302.342	269.627	280.557	271.098	325.255
TR83 de üretilen	1.606.096	1.747.735	1.404.250	1.378.837	1.142.758	1.654.551
Türkiye de üretilen	19.674.000	21.800.000	20.100.000	22.050.000	19.000.000	22.600.000
Samsun TB de tescil edilen	756.283	1.200.682	1.256.881	1.264.973	1.469.958	1.877.617
İthalat Tescili	277.963	521.903	481.198	339.521	603.276	477.821

Tablo 36

5. DEĞERLENDİRME

5.1. Türkiye Geneli

2010 yılında Türkiye genelinde 81.034.000 dekar alana Buğday (Durum ve Diğer) ekimi yapılırken, 2015 yılında %2,92 azalarak 78.668.874 dekar alana düşmüştür.

2015 yılında Türkiye genelinde 47 ilde durum buğdayı ekimi, 79 ilde ise Buğday (diğer) ekimi yapılmıştır. Türkiye ekim alanı sıralamasında, Konya hem durum buğdayında, hem de diğer buğday da ekilen alan sıralamasında birinci sırada yer almaktadır.

Türkiye genelinde 2010 yılında 19.674.000 ton Buğday (Durum ve Diğer) üretimi yapılırken, TÜİK verilerine göre 2015 yılında üretim miktarı %14,87 artarak 22.600.000 tona yükselmiştir. 2015 yılında Türkiye genelinde Konya hem durum buğdayı, hem de diğer buğday da üretim sıralamasında birinci sırada yer almaktadır.

Türkiye genelinde 2010 yılında Durum buğdayında verimlilik dekar başına 260 kg, diğer buğdayda 241 kg'dır. 2011, 2012 ve 2013 yıllarında verimlilik artmış, 2014 yılında verimlilik 2010 seviyesine gerilemiş, 2015 yılında ise son altı yılın en yüksek değerine yükselmiştir.

Türkiye genelinde durum buğdayı yapılan illerde, 2015 yılı verimlilik sıralamasında dekar başına 574 kg ile Kahramanmaraş birinci sırada yer alırken onu 461 kg ile Gaziantep ve 483 kg ile Aksaray izlemektedir.

Türkiye genelinde diğer buğday yapılan illerde, 2015 yılı verimlilik sıralamasında dekar başına 430 kg ile İstanbul birinci sırada yer alırken onu 414 kg ile Hatay ve 407 kg ile Tekirdağ izlemektedir.

5.2. TR83 Bölgesi

Samsun, Tokat, Çorum ve Amasya illerinden oluşan TR83 bölgesinde 2010-2015 yılı verileri kıyaslandığında, hem durum buğdayı hem de diğer buğdayın ekim alanında düşüş yaşanmış, ekim alanları açısından TR83 bölgesinin Türkiye genelindeki payı azalış göstermiştir.

TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 1.606.096 ton buğday üretimi yapılırken 2015 yılında üretilen buğday miktarı 2010 yılına göre %3.02, 2014 yılına göre ise %44.79 artış göstererek 1.654.551 ton olarak gerçekleşmiştir.

2010-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde toplam üretimin Samsun, Amasya, Tokat illerinde arttığı, Çorum'da ise azaldığı görülmektedir. 2014-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler incelendiğinde toplam üretimin dört ilde de arttığı görülmektedir.

TR83 bölgesinde 2010 yılında toplam 180.686 ton durum buğdayı üretimi yapılırken 2015 yılında durum buğdayı üretim miktarı 114.479 ton olarak gerçekleşerek, Türkiye genelinde üretilen durum buğdayındaki payı %5,24'den %0,90'a gerilemiştir.

2010-2015 yıllarında durum buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde üretimin dört ilde de azaldığı görülmektedir.

2015 yılında üretilen durum buğdayının %0,03'ü Samsun'da, %3,8'i Amasya'da, %74,7'si Çorum'da ve %15,9'u Tokat'ta üretilmiştir.

2010 yılında üretilen durum buğdayının verimliliği dekar başına 259 kg iken, 2015 yılında dekar başına 250 kg olarak gerçekleşerek Türkiye ortalamasının 72kg altında kalmıştır.

2010-2015 yıllarında durum buğday verimliliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde verimliliğin Samsun, Amasya, Tokat illerinde arttığı, Çorum da ise azaldığı görülmektedir.

TR83 bölgesinde diğer buğday üretimi, 2010 yılında toplam 1.425.410 ton yapılırken, 2015 yılında, 2010 yılına göre %8.04, 2014 yılına göre ise %45.50 artarak, 1.540.072 ton olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında üretilen diğer buğdayın yaklaşık %21'i Samsun'da, %22'si Amasya'da, %35'i Çorum'da ve %22'si Tokat'ta üretilmektedir.

2010 yılında TR83 bölgesinde üretilen diğer buğday miktarı Türkiye genelinde üretilen diğer buğday miktarının, %8.79'unu oluştururken 2014 yılında bu pay %6.01'e kadar gerilemiş, 2015 yılında ise %7,32'ye yükselmiştir.

2010-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde üretimin Samsun, Amasya, Tokat illerinde arttığı, Çorum da ise azaldığı görülmektedir.

2010 yılında üretilen diğer buğdayın verimliliği dekar başına 267 kg iken, 2015 yılında dekar başına 295 kg olarak gerçekleşerek Türkiye ortalamasının 14 kg üzerine çıkmıştır

2010-2015 yıllarında diğer buğdayın verimliliğinde yaşanan değişiklikler TR83 bölgesinde yer alan iller açısından incelendiğinde verimliliğin Samsun, Amasya, Tokat illerinde arttığı, Çorum da ise azaldığı, 2014-2015 yıllarında yaşanan değişiklikler değerlendirildiğinde ise dört ilin verimliliğinde de artış olduğu görülmektedir.

5.3. Samsun

2010-2015 verileri incelendiğinde "Durum buğdayı" üretimi hem Samsun hem de TR83 bölgesinin üretiminin yok denecek kadar az bir bölümünü oluşturmaktadır. Samsun ilinin buğday üretimi konusunda değerlendirecek kısmı "diğer buğday" üzerine olmalıdır.

Samsun, Türkiye genelinde durum buğdayı ekilen alan sıralamasında 47. sırada yer alırken, diğer buğday ekili alan sıralamasında ise 21. sırada yer almaktadır.

2015 yılı Samsun ilinde durum buğdayı için 146 dekar, diğer buğday için ise 1.094.420 dekar ekili alan bulunmaktadır. Samsun ilinde buğday ekimi yapılan alan TR83 bölgesinin %19,08'ini, Türkiye'nin ise %1,38'ini oluşturmaktadır.

2015 yılında buğday (durum ve diğer) ekimi yapılan alan 2010 yılına göre, Türkiye genelinde %2,92, TR83 bölgesinde %6,16 azalırken Samsun ilinde %4,99 artmıştır.

2015 yılı TÜİK verilerine göre Samsun ilinde üretimi yapılan durum buğdayı miktarı 31 ton diğer buğday üretimi ise 325.224 ton olarak gerçekleşmiştir. Samsun ilinde üretilen buğday (diğer) miktarı TR83 bölgesinin %21.12'sini, Türkiye'nin ise %1,76'sını oluşturmaktadır.

2015 yılı TÜİK verilerine göre Samsun ilinde üretilen durum buğdayının verimliliği dekar başına 212 kg, diğer buğdayda ise 301 kg olarak gerçekleşmiştir. Durum buğdayının verimliliği Türkiye ve TR83 bölgesinin verimliliğinin altında kalırken, Diğer buğdayda ise Türkiye ve TR83 bölgesinin verimliliğinin üzerinde gerçekleşmiştir.

2015 verilerine göre Samsun ilinde buğday ekim alanlarının %22,32'si Vezirköprü %18,35'i Bafra ve %18,07'si ise Havza ilçelerindedir. 2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday ekimi yapılan alanların Asarcık, Bafra, Ladik ve Atakum ilçelerinde arttığı, Ayvacık, Çarşamba, Havza, Ondokuz Mayıs, Salıpazarı, Tekkeköy, Canik ve İlkadım ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

Samsun ilinde yapılan buğday (diğer) üretiminin %23.73'ü Vezirköprü, %21.99'u Bafra ve %21.89'u ise Havza ilçelerinde yapılmaktadır. 2010-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Samsun ilçeleri açısından incelendiğinde üretimin Asarcık, Bafra, Havza, Ladik, Vezirköprü, Atakum ve Canik ilçelerinde arttığı, Ayvacık, Çarşamba, Ondokuz Mayıs, Salıpazarı ve Tekkeköy ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 364 kg diğer buğday üretimi ile Havza ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 360 kg ile Bafra ve 349 kg ile Ladik izlemektedir. 2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday veriminin Ladik, Tekkeköy, Havza, Vezirköprü ilçelerinde arttığı, Çarşamba, Kavak ve Salıpazarı ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

5.4. Amasya

Amasya, Türkiye genelinde durum buğdayı ekilen alan sıralamasında 30. sırada yer alırken, diğer buğday ekili alan sıralamasında ise 26. sırada yer almaktadır.

2015 yılı Amasya ilinde durum buğdayı için 46.645 dekar, diğer buğday için ise 1.029.888 dekar ekili alan bulunmaktadır. Amasya ilinde buğday ekimi yapılan alan TR83 bölgesinin %18.98'ini, Türkiye'nin ise %1,37'ini oluşturmaktadır.

2015 yılı TÜİK verilerine göre Amasya ilinde üretimi yapılan durum buğdayı miktarı 9.548 ton diğer buğday üretimi ise 335.736 ton olarak gerçekleşmiştir. Amasya ilinde üretilen durum buğdayı TR83 bölgesinin üretilen durum buğdayının %8.34'ünü, Türkiye'nin ise %0.23'ünü oluşturmaktadır. Üretilen diğer buğday miktarı ise TR83 bölgesinin %21.80'ini, Türkiye'nin de %1.81'ini oluşturmaktadır.

2015 yılı TÜİK verilerine göre Amasya ilinde üretilen durum buğdayının verimliliği dekar başına 205 kg, diğer buğdayda ise 326 kg olarak gerçekleşmiştir. Durum buğdayının verimliliği Türkiye ve TR83 bölgesinin verimliliğinin altında kalırken, Diğer buğdayda ise Türkiye ve TR83 bölgesinin verimliliğinin üzerinde gerçekleşmiştir.

2015 verilerine göre Amasya ilinde buğday ekim alanlarının %29,56'sı Merkez, %19,60'ı Taşova ve %18,42'si ise Merzifon ilçelerindedir. 2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday ekimi yapılan alanların Gümüşhacıköy, Hamamözü ve Taşova ilçelerinde arttığı, Merkez, Göynücek, Merzifon ve Suluova ilçelerinde ise azaldığı görülmektedir.

2015 yılı TÜİK verileri incelendiğinde Amasya ilçelerinden sadece Merkez ve Taşköprü ilçesinde durum buğdayı üretimi yapıldığı görülmektedir. 2015 verilerine göre buğday üretiminin %29.56 Merkez, %19.60'ı Taşova ve %18.42'si Merzifon ilçelerinde yapılmaktadır. 2010-2015 yıllarında diğer buğday üretim miktarlarında yaşanan değişiklikler Amasya ilçeleri açısından incelendiğinde üretimin Merkez, Göynücek, Merzifon ve Suluova ilçelerinde azaldığı, Gümüşhacıköy, Hamamözü ve Taşova ilçelerinde ise arttığı görülmektedir.

2015 yılında en yüksek verim oranının dekar başına 465 kg diğer buğday üretimi ile Suluova ilçesine ait olduğu görülmektedir. Onu sırasıyla dekar başına 355 kg ile Gümüşhacıköy ve 340 kg ile Göynücek izlemektedir. 2010-2015 yılları arasındaki değişimler incelendiğinde buğday veriminin Merzifon ilçesi dışındaki tüm ilçelerde arttığı görülmektedir.

5.4. Samsun Ticaret Borsasının yapmış olduğu buğday tescili

2015 yılında tescil edilen buğday miktarı Samsun'da üretilen buğday miktarının yaklaşık 5,7 katıdır. Samsun Ticaret Borsası tarafından tescili yapılan buğday miktarı yine TR83 de üretilen buğday miktarının üzerindedir. Tescili yapılan buğday miktarının Samsun ilinde üretilen buğday miktarından fazla olmasının iki nedeni vardır. İlki Samsun Ticaret Borsasının Samsun ili dışında TR83 bölgesinde yer alan Amasya ilinde de üyelerinin bulunması ikincisi ise Samsun Gümrük kapısından üyelerimiz tarafından ithal edilen buğdayın tescilinin borsamızca yapılmasıdır.

6. SONUÇ

Hızla artan ülke nüfusumuzun beslenme sorunlarının çözümünde, sınırlı olan tarım alanlarımızdaki bitkisel üretimin verimliliğini artırmak büyük önem taşımaktadır. Şüphesiz ülke insanımızın beslenmesinde en ön sırada gelen bitkilerden birisi buğdaydır.

Samsun ilinin tarımsal üretimi içinde buğday önemli bir yere sahiptir. Yıllar içinde Samsun ilinde buğdayın hem ekim alanı dolayısıyla üretim miktarı artmış, hem de elde edilen ürünün verimliliği artmıştır.

2015 yılında Samsun'un Havza, Ladik ve Vezirköprü, Amasya'nın ise Gümüşhacıköy ve Suluova ilçelerinde gerçekleşen verimlilik artışının takibi yapılarak, iyileşmenin mevsimsel etkiler sebebi ile mi gerçekleştiği yoksa 2015 yılında çiftçiler tarafından uygulanan tarım politikasından mı kaynaklandığını tespit edilmelidir.

Samsun'un, tarımsal ekonomide söz sahibi olan buğdayın verimliliğinin artırılması için, ilgili kurum ve kuruluşlarla irtibata geçilmeli ve işbirliği güçlendirilmelidir.

Bölgede üretimi, alımı ve satımı yapılan buğday ve benzeri ürünlerin daha etkin bir şekilde kayıt altına alınması için Havza ilçesinde kurulan satış seans salonu işletmeye alınmalıdır.

Amasya ilindeki tescil portföyü korunmalı, Amasya üretiminde önemli yere sahip olan Merkez ve Taşova ilçelerindeki tescil portföyü genişletilmelidir.

